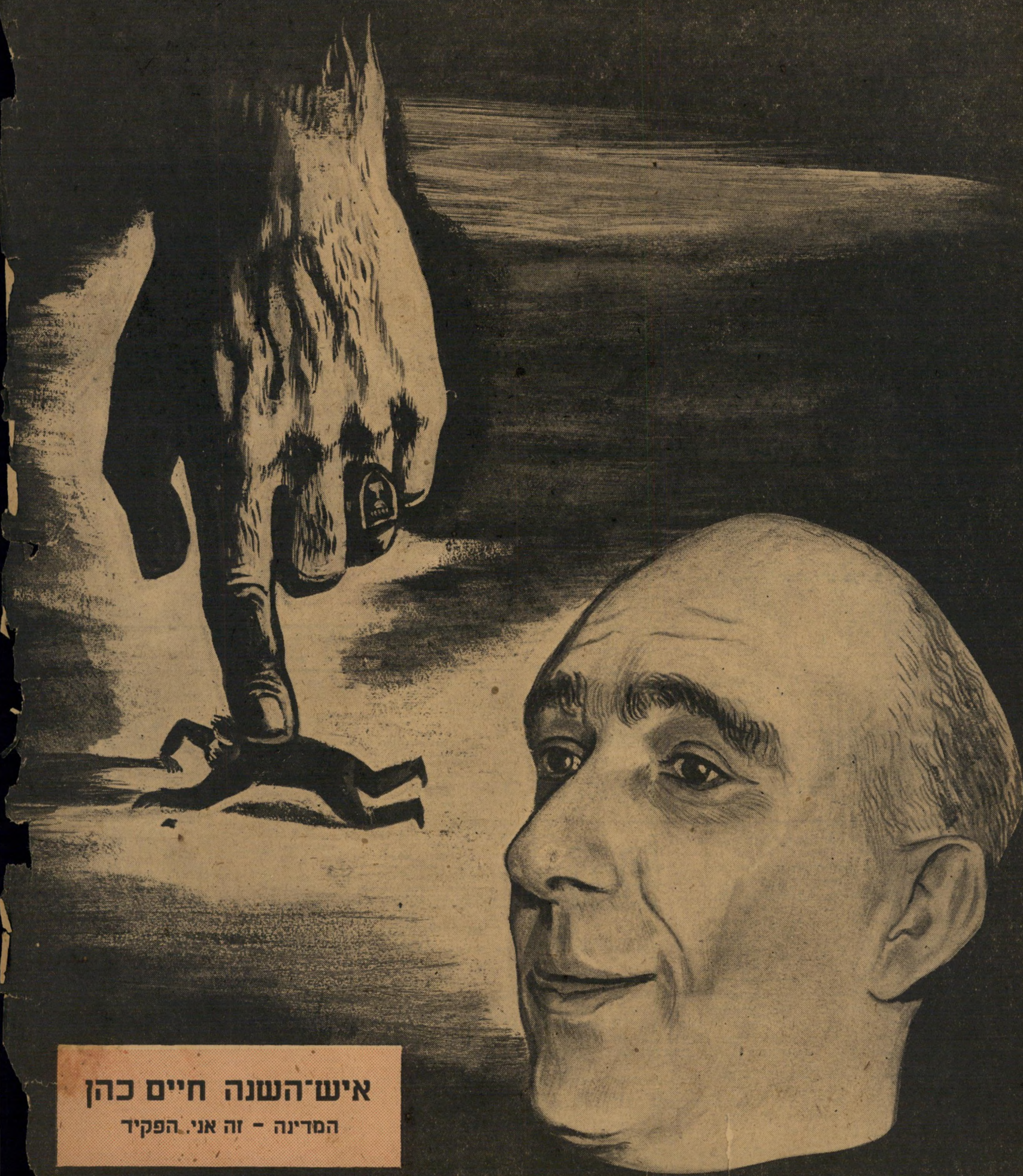

בלי מורא-בלי משוא פנים

העולם

הדור

השבועון המצויר לאינפורמציה

איש השנה חיים כהן

המדינה - זה אני. הפקיד

הדמות הבולטת של שנת תשי"ג היתה
דמות של תהליך: שבירתו של רוח
האדם לתפארת המנגנון נטולי-הנשמה.

איש השנה תשי"ג

חיים כהן: השרדה נגד האדם

(ראה שער)

שנה ללא גיבור

השמש של תשי"ג נמתה לשקוע. קרניה האחרונות תרו בין בתי הפאר של הערים וצריכי המעבדות. על פני שדות מוריקים של משקים ומרחבי האבק של הערבה. הן חיפשו את הדמות המזוקקת כהר נישא מתוך המישור השטוח, הפיפנה שטופות הרוח הנראית למרחקים, האיש שהטביע את חותמו על השנה. שרומם לבבות, הזיקה נכדאים, המריץ אדישים, המנחה שהדך לפני עמו כעמוד-אש לפני המחנה.

הן לא מצאו אותו.

לא עשה. לא יעשה.

אנשים רבים התרועעו, התהלכו על האדמה העתיקה של ישראל. אף באחד מהם לא נגע, בשנה תשי"ג, המגע הקדוש של ניצוץ האלוהים.

רבו שוברי הלוחות בשם הדת והלאים, תאחת הבצע או רדיפת הכבוד. אולם אף לא אחד העז לקום כמשה ברעמרם, להציג לעם לוחות-ברית של "לא תרצח" ו"לא תב" נוב"י. היתה זאת שנה ללא מחנכים.

רבו זורעי השנאה בשם כל דבר קדוש, אולם אף לא אחד השביל כשלמה בן-דוד להושיט יד-שלום אל מעבר לגבול, להבטחת הדורות הבאים. היתה זאת שנה ללא-מדנאים. רבו חורשי התככים ואמני הקנוניות, הברשים במים העכורים של המפלגות, השוחים בים הדמגוגיה. אולם אף לא אחד קם כי שיערו בן-אמוץ וישו בן-יוסף להאציל ב"דוגמתו האישית את תורת דבריו. היתה זאת שנה ללא נביאים.

אחרי דוד שלם של דמויות סגנוניות, חדרו רות אהבת-אדם וחירות-יצירה, מיוסף טרומפלדור ועד יצחק שדה, היה זה כאילו עבר מכש-ענק על הנוף האנושי, לא השאיר אחריו בלתי אם תלי חורבות.

לא מצביא. לא מנהיג.

מי היה איש-השנה של שנה זו? בימים הראשונים של תשי"ג, ירד בחור יפה-תואר, גבה-מצח ובהיר-עיניים מאגיה בנמל חיפה. רחש קל עבר בין האלפים: יגאל אלון הגיע. ראש הפלמ"ח חזר.

משך כמה שבועות וחודשים כירסמה ה"תקווה באלפי לבבות: מצביא המלחמה שוב יקום ביום שלום לפני פקודיו, יקרא אותם למבצע גדול של קימום הלבבות. לא היה איש שני בארץ מסוגל לכך כמוהו, מושרש כמוהו בלב העומדים מנגה, שהיו צמאים לדבר גדול, שיצית להבה בנשמתם החרבה. אולם יגאל אלון בא, ראה והחריש. הוא דאג לשלמות מפלגתו, הגן על עמדות קיבור צו. יתכן שהמתין לשעת כושר. אולם שנת תשי"ג לא היתה שנתו שלו.

כמה מאות צעדים מבין האוניברסיטה, בו למד אלון, ישב דוד בן-גוריון במשרדו, מרכז העצבים של ממשלת ישראל. מלינוי חוטים גלויים ונסתרים הובילו מבין תלת-קומתי זה לכל פינות הארץ, לכל שטחי ה"חיים. שום איש שני לא השפיע אף מרחוק כמותו על המעשים הקטנים של שנת תשי"ג. אולם שום מעשה גדול, שום מעשה בעל משמעות היסטורית, לא יצא משן השנה מ"חוב אבן-גבירול". המנהיג של ימי-המלחמה לא נתגלה כמנהיג של ימי-שלום. כמו ברא"שית צעדי, הוכיח גם השנה את כשרונו העילאי בטכסיסים מפלגתיים. אולם דוד בן-גוריון לא התקדם בשנה זו אף בצעד אחד לקראת פתרון בעיות-היסוד הגורליות של המדינה, אשר הוא הופקד עליהן כראש ממשלת ישראל. הוא לא היה איש-השנה.

לא מדינאי. לא שר.

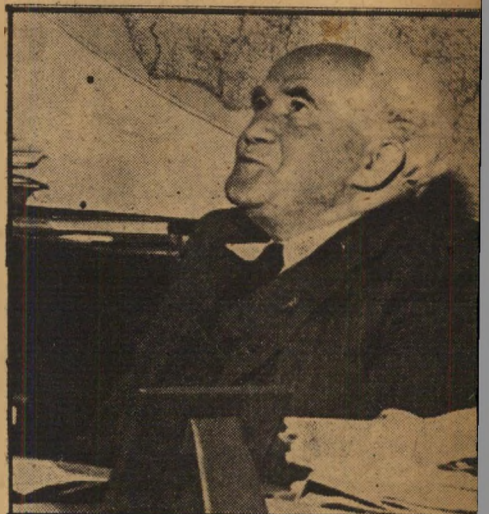
השטח שזעק ביותר לאישיות הגדולה, לרוח-הפרצים של רעיון גדול ומדריך, היה שטח יחסי-החוק. האיש שהופקד על גשר זה, משה שרת, היה בעל רצון טוב ומרץ ניכר. אולם הוא לא היה איש גדול. הוא לא נתגלה כמדינאי.

בחיות המכרעת — פריצת הדרך למרחב, הבקעתו של סדק קטן אחד לפחות בחומה האטומה המקיפה את המדינה — לא נעשה דבר. שום יוזמה, שום רעיון, שום הצעה, לא יצאו ממשד-החוק הישראלי.

בזירה הכלכלית לא היה המצב מזהיר יותר. אשליית העצמאות המדינית נמוגה יו-

אלון

בן-גוריון

שרת

תר ויותר. המדינה השתעבדה לאמריקאים אף בהצבעות נטולות-חשיבות בא"מ, ואילו המדינה דיונאים האמריקאים עצמם התייחסו למדינה בחוסר-אהדה גוברת והולכת. אפילו חשב-חיות-הנימוס הרגילות לא נשמעו עוד מפי מוסטר דאלס ומרעיו.

בראשית השנה ניתקה ברית-המועצות את היחסים עם ישראל. אפילו נאומי-השמחה חסרי-האחריות של שר-החוק וראש-הממשלה השפיעו אך מעט על החלטה זו, שנבעה בע"קר משיקולים פנים-סובייטיים, ומסע-השמחה הישראלי אחרי ההחלטה, כאילו הפכה ברית המועצות אנטישמית, לא הפריע לשינוי הקו הסובייטי. היה זה פרוצס קטלני: על שני הצדדים המדיניים העיקריים של השנה — ניתוק היחסים וחידושם — לא היתה למדיניות-החוק הישראלית שום השפעה. שרת לא קטף את עליה-דפנה של איש השנה.

יתכן שלו היתה קיימת מדיניות-חוק בעלת-השראה, יכול היה איש זה, מנהיג סובייטי, או אמריקאי, או מצרי, להשפיע באופן מכ"ריע על מצב המדינה. פתיחת השערים לע"ליה ממזרח אירופה, שבירת חומות במרחב, אפילו התערבותו של נשיא ארצות-הברית להשגת שלום — כל אלה יכלו להיות מעשה-השנה. אולם הם לא היו. לא גורגי מאלנ"קוב, לא מוחמד נגיב ולא דוויט אייזנהואר היו אנשי-השנה של האזרח הישראלי.

יותר מכולם השפיע, דווקא, מנהיג העם ששמו יזכיר לדורות את טבח היהודים קונגראד אדנאור, הקאנצלר המערב-גרמני, חתם על חוזה השילומים, אשר יוריק זרי-קה נוספת לתוך העורקים הנפוחים של גוף הכלכלה הישראלית, שהתרגל להזדקק להזנה מלאכותית. אולם רק בסוף השנה החלו הס"חורות הגרמניות נערמות בנמלי ישראל. לא הן סימלו את השנה שחלפה.

לא חלוץ. לא אנשים.

להבת החלוציות העברית לא כבתה ל"גמרי בשנת תשי"ג.

פה ושם, כמעט בסתר, כמעט בבושה, חיו אלפי חלוצים אלמונים במסגרות של הגשמה. בוצעו כמה מעשי-תפארת — הכביש המהיר ללסדום, זריעת הגב הצפוני.

אולם לרוע המזל לא היה החלוץ העברי איש-השנה של תשי"ג. הוא לא הסביע את חותמו על הארץ ועל העם. גרעיני החלוציות דמו למשלטים מנותקים, שלחמו על חייהם. הם לא פרצו החוצה, לכבוש את השטח מסביבם. להפך, לתוך משלטים רבים חדרו כיתות-החלוץ של הצניחה והשחיתות, ת"אוחת-הבצע וניצול הוולת.

לא קדוש. לא גיבור.

גם בשאר המערכות לא קם האיש הגדול. כנסת ישראל הוסיפה לתפוס שטח נרחב בעתות. אולם היא לא תפסה כל מקום בלב ההמונים. אף לא במקרה אחד העדיפה ה"כנסת בכללה את טוהר מצפונה על אינטר"סים מפלגתיים קטנים, אף לא פעם אחת קמה הכנסת בגוף אחד להגן על הנדכאים והמוש"פלים במדינה.

חברי הכנסת היו מכשירים לא-אילמים בידי מנגנוני מפלגות קצרי-ראי, לא דוחפים כי אם גוחפים. פה ושם העז ח"כ להצביע נגד מפלגתו, אך הדבר לא הפריע לו לשתות כעבור שעה בנחת את כוס המין בכאנון. המפלגות — לא ארגונים גלגלים המאמצינים ברעיונות נעלים, לא תנועות המצביעות על דרכי הגשמה והקרבה, כי אם קבוצות פיאודליות המתקוטטות על השלל — הוסיפו להיות קללת המדינה.

אף לאחת מהן לא היה אומץ-הלב להגשים את דרכה, אם בכלל היתה לה דרך, במציאות האפורה, חרף קרבות ואינוחיות. לא היה מבחינה זו הבדל בין פויוציה ואופר-וציה, החל מתנועות התרבות, שפיטספה על כיבוש עבר-הירדן מבלי להסיק כל מסקנה שהיא מדבריה, וכלה במפ"ם, שדיברה על אחות-העמים מבלי לחתור על חלקה באדמות השדורות, היו רק הבדלי צבע, לא של מהות. איש השנה של תשי"ג לא היה סופר, אף כי הופיעו שנים-שלשה ספרים בעלי ערך. הספרים לא ויעצו את העם.

הוא לא היה איש מדע — אנשי-המדע לא התרוממו מעל למשוריות הכללית לא הפ"כו מורי דרך למוטר החברה. איש השנה לא היה בכלל דמות אנושית בעלת ערך עצמי משלו — לא קדוש, לא מנהיג, לא גיבור.

סולל כביש סדום

מאזנקוב

נגיב

עונת המגננות הדדית

הדמות המכרעת של שנת תשי"ג לא היתה דמותו של אדם, כי אם דמותו של תהליך. צעדיו הראשונים של תהליך זה נראו לחדר-המבט עוד בסוף מלחמת העצמאות. הם התבחרו יותר ויותר בשלוש השנים שאחריה. אולם בשנת תשי"ג הודק תהליך זה לעיני כל. במפלגת אימתנית הוא שהטביע את חותמו על השנה כולה. היה זה תהליך שבירתה של הרוח החיה של האדם, לתפארת המגננות נסיון-הנשמה.

היה זה תהליך שבירתן של חריות היסוד, בזו אחר זו. היה זה תהליך החלפתם של הרצון החפשי ורוח ההתנודות במקורה העיונית.

מדינת ישראל, שעננה בלב הנוער העברי והאדם הפשוט, הרימה את העיון, חיפשה מחסה במפרץ המוגן של משטר-השררה.

חיסול מדינת החוק

איש השנה של שנת תשי"ג הוא האיש המסמל מעין כמוהו תהליך זה. הוא לא היה איש גדול. הוא לא היה אפילו איש חשוב. הוא לא היה אלא בורג במכונה. הבורג ה"אופייני ביותר".

היה זה איש חיוור למדי, חסר ביוגרפיה מרתקת. חיים כהן, היועץ המשפטי של מדינת ישראל, נולד בגרמניה, בא לארץ בני עוריו כבחור ישיבה, אך התרחק במרוצת הימים מן הדת, כשם שהתרחקו חבריו משאר האידיאלים המופשטים. הוא לא היה משפטן מבטיח במיוחד. תכונתו העיקרית, שסללה לפניו את הדרך לעלייתו, היתה אך זו: נכור נותן למלא כל פקודה, מבלי להרהר אחריה, למצוא את הביסוס החוקי, או הכאילו חוק, לכל אשר ביקש קול אדוניו.

חיים הרמן כהן הוא הפקיד המושלם, הפקיד אשר הפקידות הפכה לו כמעט השקפת עולם. הוא גר בדיוק מול ביתו של דוד בן גוריון ברחביה, ירושלים. כנאה לפקיד, אינו בולט לא בשמו, לא בצורתו, לא בהתנהגותו. הוא קם בשעה הנכונה, מחכה בשעה הנכונה למכונת המצוחצחת המובילה אותו לשרדו, בקומה השלישית של בניין אנגלי קולוניאלי מובהק ליד בניין הדואר המרכזי בירושלים. שם, במשרד רגיל, הדומה לכמה מאות משרדים אחרים, פיקח חיים כהן משך שנה תשי"ג על חיסולן ההדרגתי של זכויות האדם במערכת החוק הישראלית.

הרשימה השחורה

חיסול זה התקדם שלב אחר שלב. כל שלב היה מתיריד כשלעצמו. כולם יחד היו רשימה שחורה מועצת:

- עוד בשנה שעברה נחברר כי היועץ המשפטי חשוב הרבה יותר מן השופטים ב"מדינה. השופט יכול לשפוט רק את הפושע המובא לפניו על-ידי המשטרה. אולם היועץ המשפטי הוא המחליט אם להביא לפניו את הפושע, ואם לאו.
- אורח פרטי הגיש קובלנה פלילית נגד ראש-עיר מסוים, חבר מפלגת פועלי ארץ ישראל, שהודה בפומבי כי חיפה על ויוף מסמכים כספיים. היועץ המשפטי של ממשלת ישראל נתן הוראה לבית-המשפט לבטל את הקובלנה (העולם הזה 777). האיש לא הובא למשפט.

היה זה רמז קל למה שעתיד היה לקרות — רמז שהתאים למאד לשנה אשר אישה-השנה שלה היה קורבן-השחיתות אמיל שמוראק.

- עוד בראשית השנה הודיעה הארץ עקב גילוי מכשיר-האזנה במשרדו של מאיר יערי, מנהיג ציוני חתיק וראש פלג חלוצי חשוב, שעסק באותה שעה ממש בגירוש האנטי-ציונים ממפלגתו (העולם הזה 797). הפושעים נתפסו. תפקידו של היועץ המשפטי היה להביאם לדיון. הוא עשה זאת — במשפט מזור, בה הועלמו שמותיהם וכתותיהם של הנאשמים, וניתן להם עונש מ"ג גוחך. לא היה כל ספק שהפושעים היו ח"ב רי מגננות חשאי של מפלגת השלטון. ה"שייך" או לא שייך לממשלה. הם לא היו ח"ב ברים האחראים של מגננות-חושן מסתוריים שנהנו, משך השנה, מהגנת היועץ-המשפטי.

- היועץ המשפטי הכין את חוק העבירות נגד המדינה (העולם הזה 812), שנועד לתת גושפנקה ישראלית מקורית לחוקים הפאשיסטיים ביותר של הכיבוש הבריטי. לפי חוק זה אפשר היה, למעשה, לכלוא כל אדם במדינה עבור כל מעשה שלא מצא חן בעיני השלטון.
- בהיחוד פרטי החוק נתעורר הציבור לשעה קלה מתרומתו. אישור החוק בכנסת נדחה, כדי לתת לציבור להירדם מחדש. הוא לא בוטל. תורו יבוא.
- גילוי מחתרנות קטנה, שגם היא היתה

שודים פליליים, ללא דין וללא דיין, תוך ציון רשמי שלא נמצאו הוכחות נגדם. באכזריות שיחרר בית-המשפט ארבעה ש"הנאשמו כביכול בהטלת רימונים מסתוריים, אולם הם נעצרו מיד באופן אדמיניסטרטיבי, ב"ב, בפקודת מפקד צבאי. העדות היחידה נגדם היתה זו של כלב המשטרה דגון — שבא, איפוא, במקום בית המשפט של מדינת ישראל.

באכזריות הופעלה גם, באופן הומאני יור, השיטה הנאצית הישנה של העונש ב"ב ערובה והשיטה האנטישמית הידועה של אחר יות קולקטיבית. ארבעה מנכבדי הכפר, ודדי הישוב העברי כזה עשרות בשנים, "הוגלו" ל"עיר זרה, מפני שלא נמצא הפושע שביצע, כביכול, מעשה פשע בכפרם. הסיבה האמיתית לא נסתרה כלל: הרצון לסלק את הכפר ולחלק את אדמותיו בין שכניו, שלושה קר בוצים השייכים למסא"י.

הצעד הראשון הכריע

הציבור הישראלי נתעורר רק במאותה ל"סכנה הנוראה הנשקפת לו — סכנת חיסולו המוחלט של משטר-החוק, החלפתו במש-

אנשי המחתרת הועמדו בפני בית-דין צבאי מיוחד, שרוב חבריו לא היו אנשי חוק, כי אם קצינים הכפופים במישרין למרות מפקדיהם. השופט המקצועי היחיד קיבל תפקיד זה לידיו, אחרי שכל חבריו נדחו כ"פגיעה בכבודם.

הוא הצדיק לחלוטין את האמון שניתן לו על-ידי היועץ המשפטי. פסק-דינו עלה בחומרתו אף על דרישת היועץ המשפטי עצמו. (העולם הזה 827).

- נידוני המשפט הצבאי היו בני-ימול לעומת שני היהודים הראשונים אשר נגדם הופעל הסעיף המגעיל ביותר הקיים בספר חוקים ישראלי, לחרפת מדינה וכל אורתותיה. היה זה הסעיף 111, אשר כנסת ישראל הכ"ריוה עליו, כמעט פה אחד (נגד קולו של ש"המשפטים הפרוגרסיבי בלבד), שהוא ס"ר תר את עצם היסוד של מדינה תרבותית דמוקרטית. כי סעיף זה מאפשר מעצר שרירותי של כל אדם שאינו מוצא חן בעיני ממשלת ישראל. רק איש אחד חייב לאשר את המעצר: היועץ המשפטי של ממשלת ישראל.

השימוש בסעיף זה, וביחוד בימי שלום, הוא התוצאה העליונה של מגננות דורסנית, ואין לכך דוגמה אלא במדינות הדיקטטורה השחורה ביותר. אפילו בברית-המועצות אין מופעל סעיף חסר-בושה כזה, שכל תוכנו: האפשרות להתחזק במעצר בלתי-מוגבל אדם דווקא מפני שלא נמצאה נגדו שום הוכחה שהיא.

מנקס והלוי, "חשודי המחתרת", אשר על אחד מהם אמר פקיד חשוב כי הוא "או מנהיג המחתרת או לא קשור אליה בכלל", הוחזקו זמן רב מבלי שיכלו בכלל לבוא במגע עם אדם חי. הם חיסלו את האשליה כאילו יעזו להשתמש בסעיף כזה רק נגד ערבים — אשר עשרות מהם כלואים ברגע זה במדינת ישראל לפי סעיף זה, בלי ידיעת הציבור ומבלי שאיש יסתר להעמיד אותם לפני כל שופט שהוא.

השיטה האנטי-שגית

- אם בראשית השנה נאסר עתון קומוניסטי באופן שרירותי בגלל קאריקטורה שג"רתית של ש"ח"ח זר, הרי בסוף השנה "הוגלו" כמה אורחים צעירים מעכו למקור מות נידחים, ללא פרנסה, פשוט מפני שהש"מיעו ברחוב כמה מלות גנאי נגד הממשלה.

- בימים האחרונים של תשי"ג הפך התהליך ההדרגתי למרוץ שגעוני. חוקי חירום, צווים צבאיים, פקודות מושלים, עפו מכל עבר. איש כמעט לא נוכר עוד בקיומו של השיפוט הרגיל.
- בציפורי נעצרו לתקופה בלתי-מוגבלת ח-

טר-שררה של קומץ צעירים בעמדות מס"ת, ברובם בלתי-ידועים, הפועלים תחת חסותו של ראש-הממשלה באופן אישי, והנהנים מהגנתו של היועץ-המשפטי. תחילה התנחם שהחוק חוסל רק לגבי הערבים. אחר כך נדמה לו שהוא בוטל לגבי קומוניסטים, או אנטי-סנה, או טרוריסטים בלבד.

אולם החוק התרבותי, המבטיח את זכות האדם, הושג רק תוך מאות בשנים של מאבק בלתי-נלאה של העם נגד המלך, הרודן והעריץ. יום אחד מספיק כדי להרוס את עמל הדורות.

תהום מפרידה בין מדינת החוק ובין מש"טר-השררה, אולם רק צעד קטן מפריד בין כליאתו השרירותי של איש אחד, ערבי או קומוניסט, לבין כליאת אלף איש, דתיים, חברי-משקים בלתי-רצויים או ציונים-כלליים.

המבקש הוכחה היסטורית לכך אינו חייב לנדוד הרחק, לגרמניה של 1933, לספרד של 1939 או לארגנטינה של 1952. הוא יכול למצוא אותה במשטרו של הכובש הזר על אדמת ארץ-ישראל — משטר שפורק במאבק של דם על-ידי הנוער העברי.

עונת העלילות באדם

הנוער שחיה לשוא -

לפקודה תמיד אנחנו, שרו צעירים טיפוסיים אלה, שבאו לכינוס הפנמי. אולם שום פקודה לא ניתנה להם. משך השנה נידחק נוער זה לפניה, ללא תכלית ותוכן. ממורמר ומאוכזב, מבקש תחליפים לאיזוי דים שנדקחו ממנו. מסומן כעיוור, אריק מאגר מעין עירון. אחר מחמי שות הצעירים שמצאו תחליף ונהר. נה כשהירו לשטה הירדן ליד פטרה.

רריסת האדם על-ידי השררה לא היתה תופעה מקרית. היא לא היתה כרט יוצא דופן. תלדש מן המערך הכללי של מציאות החברה הישראלית. להיכר, היא היתה ה- ביטוי ההגיוני והעקבי לרוח ש- השתלטה על המדינה, המודרנה את ראשיה כמעט מיום היוולדה- היתה זאת רוח היוזנוז באדם ה- עברי חוסר האמון בכחות הנפ- שיים הגלומים בו.

אגדה ועמה מציאות

כשנולדה המדינה והיתה מוטלת בעריסה, ניגשו אליה שתי פיות. האחת היתה אצילת-מראה ויפת-תואר, אך קרועת בגדים ופרועת-תסרוקת. היא באה בגיפ ישן ומוזהם בבז. הפיה השניה היתה כעורה ורעת-פנים. אר- לס היא היתה עטופה בשמלת-ערב מהודרת, ענודה טבעות ועגילי-זהב, והיא באה בקרייזי- לר מצוחצח ומבריק. "אני הפיה הטובה שלך", אמרה האחת. "בעזרתי גולדת. אם תבשרי בדרכי, אוסיף ללוותך. עליך לדעת, תהיה זאת דרך קשה ומפרכת. דרך של קורבנות וויתורים, דרך של מאמץ הרוח והרצון בכל צעד. אולם בדרך זו תמצאי אשר ביקשה נפשך - טעם לקיומך."

הפיה השניה, שלא היתה כלל פיה אלא מכשפה, צחקת בבז. "למה לך להתאמץ כמו עזרה-בית?" שאלה, וניענעה את עגי- ליה. "הדרך שלי קלה יותר. אין צורך לסבול, להתעייף, להתגבר!"

אבי התינוקות, שהיה עייף ורצון, הושיט את ידו לפיה השניה. הם לקחו את התינו- קת בעריסה, יצאו לדרך בקרייזולר היפה. הפיה הראשונה הסתכלה אחריהם, מילמלה: "חבל, ילדתי. מן הדרך הוואת לא תוכלי לחזור. הבוחר במכשפה, סופו לרצות כני- שוף. אין הוא יכול עוד לחיות בלעדיה."

נופלים ההולכים ראשונה

במלחמה נתגלה האדם העברי בגדולתו.

זרע ההתנדבות, שנזרע במשקי ההתישבות העובדי ובטיר, במחנות החי"ש והפלמ"ח ובמרתש המחתרת הפורשת, העלה קציר מרהיב-לב. המבול הגדול של ההתנדבות ה- ציף כל דבר שעמד בדרכו. הוא סחב עמו את אנשי הנח"ל, שבאו זה עתה ממארוק ומלרומניה. הוא סחב בעצם ימי הקרבות גם גרעינים ראשונים של נוער ערבי גאה ור- קוף, כמו באבוגוש. הוא כיסה את תככי המפלגות, העסקנים הפוליטיים, פעילי ה- סוכנות היהודית, צפו על פני מבול זה כפקק הכר-משקל.

אמנם, ההתנדבות הפילה קרבנות אכזריים. פסוקו הנהדר של חיים שטורמן, איש עיר- חרון - "נופלים ההולכים ראשונה" - מתקיים. קברות המתנדבים פזורים על פני הארץ. אולם הפרצות לא נשארו פרוצות. רוח הקודש, שפעמה ביחידות, דבקה בכל זר שנקלט בתוכן. אחרי שבועות מעטים קשה היה להבדיל בין מארוקאי בגבעות, או פולני בהרצל, לבין חבריהם בשורה. חשוב מכל, הרוח העלתה הרים מתוך ה- מישור. לא נוצרה רק שורה ראשונה של מנהיגים אמיתיים, אלא אלפי מנהיגים מ- דרגה שניה, חמישית ועשירית, אנשים ש- עמדו במשבר העליון והוכיחו כי תוך טיפוח מהאים יכלו לצמוח לתוך האחריות העל- יונה. אחרי יגאל אלון בא יוספלה טבנקין, ואחרי טבנקין בא יבול שלם של מסקדי מח- לקות וכיתות, בני כל הזרמים והארגונים.

רוח דגניה והקאסטר

מה עמד מאחורי רוח זו? עמדה מאחוריה השקפת עולם שלא לוצקה לתוך דפוסים נר- קשים, אך שתוכנה היה ברור: בקשת ה- טעם לחיים בחתירה הקולקטיבית לקראת שיאים חדשים, העלאת האדם-הפרט לרמה גבוהה יותר במאמץ זה, חינוכו על-ידי ה- דוגמה האישית של המנהיג ההולך לפניו, מקריב וסובל יותר- ממנו.

היתה זאת, ביסודה, האמונה באדם שנבעה מתוך אהבת האדם - האמונה שהנהגה אמר- תית, ההולכת בראש, יכולה לעורר כמעט בכל אדם את התכונות הטובות יותר. קשה לתאר מה היה קורה לו בחרה המ-

דינה - או לו בחרו מנהליה - בפיה זו. היא היתה אומרת למדינה: מאות אלפי העולים, שאת מביאה אותם אליך, - רדי לקראתם כדי להעלותם. התיחקי אליהם כאילו היו בניך שנבראו בצלמך, ואו יהיו כך. וחתרי על רמת-המחיה הנוחה שלך, כדי ל- חלק את לחמך אתם. אם טובילי אותם ל-

הפריח שממות, לכי את אתם ולפניהם, במי- קום לשלוח להם פקודה חתומה מן המשרד. אם יראו את הוותיקים עובדים ומתאמצים יותר מהם, הלוך ילכו אחריהם. היא היתה אומרת: אין כבוד-לעם החי על נדבות. החרימי את כל המותרות, עבדי כפליים, אל תחקי כסף מידי זרים אלא כדי

ואלה ארבעת התח

רדיפת המותרות

בידויים ללא תוכן

A black and white photograph showing several young, shirtless men in a crowded, possibly institutional setting. One man in the center is smiling and looking towards the camera, while another man to his right is looking away, gesturing with his hands. The background shows a simple, possibly tiled wall with a pipe.

היותו יתום. מצבם של מנהלי המדינה היה דומה.

כי כשם שעבירה גוררת עבירה, שררה גוררת אחריה שררה. משטר של סקודה עי חרת הורס את ההתנדבות. הרס ההתנדבות יוצר הכרח בסקודות חמורות יותר. אלה מכשירות את הקרקע לשאגנות ולהפרת-חוק — המחייבות מצדן משטר-שררה קיצוני.

דרך זו, אין חוזרים, ממנה. תוצאת הצעד האחר הופכת סיבה לצעד השני. ההידרדרות נעצרת רק בתחתית.

במדינה התקדם התהליך משך שנת תשי"ג במלוא הקצב הטראגי. ההתייבשות העובדת, מבצר ההתנדבות בימים עברו, הודעוזה כי ברעידת אדמה. בפעם הראשונה הופעל, בי משק יפתח, מבצע משטרתי כדי להכריע את גורלו של משק. העבודה השכיחה, שהפכה קיבוצים לחתי קאפיטליסטיות מנצלות, כירי סמה במעי משקים רבים. פילוגים והפלטת חברים החלישו את הלב. המשקים נשארו יציבים ברוחם, מגבע המפא"ית עד משמר העמק השומרי-הצעירי היו איים בים זועף.

ועד לל א דוגמה

הנורע ניסלטל על גבי ים זה כסירה חסרת הגה. רוחו התגונדה בין נפיעה לחוף-לארץ, חיפוש שיכון ורדיפת בילויים ריקניים. פה ושם צצו מחתרות מזויות, חסרות תוכן ומטרה, שלא ביקשו אלא להימלט מן הציניות הכללית, אלפים אחרים התרוצצו מכי נוס לכונוס, כעגונות המבקשות את מאהבן הבוגדני, מצטים לשוא לשמוע דבר אמת אשר הגשמתו בצדו.

וגרוע מכל — קם במדינה דור חדש לגמרי, שהוא מעבר לטחח ההשפעה של אחיו הי בוגרים. נער שמלאו לו 15 שנה בשנת תשי"ג, היה בן 10 כשלפתו מגיני עיבדים את קני הרובים הלוהטים והדפו את מפלצות הפלדה; בן 8 כשיצאו נערים בלילה לפוצץ את גשר איזיב ולחבל בשדה-התעופה של קסטינגה; בן 4 כשיצאה סירת הצ'ל למסעה הסראני. הם לא ראו מימיהם מסנרת אשר רוח ההתנדבות העליונה נאצלה על חבריה, הם לא ראו מעולם מה דמותה של מנהיגות אמת.

שנה לגמדים

אולם הנורע העברי טרם נוצח. ההתנגשות האמיתית בין האדם ובין השררה טרם נערי כה. האורח הישראלי הממוצע עודו נהנה למעשה מחרייות רבות, אם כי כמעט כולן כבר הופרו באופן עקרוני. התקדמות התליך תצמצם חרייות אלה בזו אחר זו — ורק אז תיערך ההתמודדות שתקבע את עתיד המדינה.

קולו של הנורע העברי לא נשמע בשנת תשי"ג. כענק ישן רבץ על גבו, נתן לגמדים לטפס על גופו. כוחית אדירים של הגשמה ויצירה עודם גלומים בו. כל אשר חסר היה מטה הקסמים שיעורר אותו מתרדמתו, יעורר בו את הרצון לקום מלוא קומתו ולהטביע את חותם ידו על נוף ארצו.

השנה אשר בה יקרה כדבר זה, שוב לא תהיה שנה לגמדים.

במד'נה

העם

העצים והיער

עם התחלת שנה יהודית חדשה, רגילים אורחי ישראל להפנות את לבם לבעיות הדת שירשו מאבותיהם. רבים זורמים לבית-הכנסת, ורבים עוד יותר, הנשארים בחוץ, מגינים לקבוע מחדש את יחסם אל דתם. לעיני רוב בני הארץ הופיעה הדת בדמות לא אהודה ביותר — אוסף של טכסים ש' התרוקנו מתוכנם, אשר קבוצה של פולרי טיקאים-רבנים מנסה, בהצלחה די רבה, לי כפות אותם על העם, בשיטות של קנוניות מפלגתיות, מבלי שיהיו צמודים לכל מוסר אן אידיאל שהוא. בשנתיים האחרונות הצ' ליחו לכפות על העם את השבתת התנועה בשבת, שהופרה על-ידי התקוממות ציבורי רית, השתדלו למנוע את מכירת בשר הי כריסה, דבר שנתקל גם הוא בהתנגדות חריפה; והצליחו לבסוף לשים את ידיהם לחלוטין על כל עניני הנשואין והגטין.

האסון היה שסלילת ההמונים מפני מצחת כפיות אלה העלימה מעיניהם את התוכן המוסרי שהיה צפון בדת היהודית, כמו בכל דת אחרת. מרוב העצים לא נראה היער. הרבנים לא השמיעו כל דברי-מוסר, לא לגבי יחס העם לשכניו ולמעט השוכן ב' קרבו, ולא לגבי היחסים בין איש לרעהו. הדת חדלה, כמעט, להיות מקור חי למוסר לאומי, הפכה בסיס למצעים מפלגתיים.

הקליפה והחוק. מותו של בנציון מאיר חי-עזריאל, הרב הראשי הספרדי, בשבוע האחרון של השנה, הזכיר להמונים אלה שתתכן גם דת אחרת. כי עזריאל היה אחד מאותם אנשי-הדת שהגשימו את תורתם ב' חייהם הפרטיים, הוא הצטיין באצילות-נפש וטוהר-לב שהיה בהם משהו מן ההשראה היעליונה.

צחאתה, אותה חיבר בידעו כי הוא נוטה למות, היתה מיסמך אנושי גנוע ללב, מסוגל לדבר אל לב הלא-מאמינים יותר מכל הספה עקרה. הוא מיעט לדבר בה על הטכסים וה' מצות הפורמליות, הרבה לדבר על התוכן האזי — ההספה לשלום בין ישראל לעמים, בין מפלגה למפלגה, בין אדם לרעהו.

לו היו רבנים מסוגו של חי עזריאל מי עיונים לקום ולחלל את הקליפה המתה של הדת, כדי לחשוף את התוך החי, יתכן ויחס ההמונים היה משתנה לגמרי. הם לא היו ממלאים אולי, את בת-הכנסת. אולם הם היו מבססים את עשרת הדיברות בלב אדם.

ממשלה

יורש העצר

חבר אחד של ממשלת ישראל גילה, הי שבוע, פעילות כמעט קדחתנית. הוא סייר, ביקר, נראה בעשרות מקומות. רבים ידעו מה סיבת פעילותו הפתאומית של פנחס לבון. האדם שנבחר על-ידי דוד בן-גוריון כיורש-העצר שלו, התכוון לרשת ירושה אחת כבר בחיי מורהו — את תיק הבטחון.

כבי גי. עצמו, פנחס לבון הוא איש מפלגה טהור. שום עניין אחר אינו מעניין אותו. בתפקידים אחרים, ביחוד בתפקיד שר

החקלאות, נחל כשלונות חמורים. אולם לא משה שרת ולא לוי אשכול יכולים להתחרות בו כשנחוצ לטפל בעניינים מפלגתיים, להשמיץ יריבי-מפלגה או להערים עליהם ב' טכסיסים וריזיונים.

כמו מורהו, עלול הוא להגיע ברגעים הלא נכונים את אשר הוא חושב, ביחוד כשהוא חושב. דברים שאינם מרהיבים את הלב. השבוע התכווננו נציגי הערבים לעורר ב' אולם את ענין החיפוש של צה"ל בכפר סירה, בו נשברו רהיטי הערבים. מסמר פענותיהם יהיה פסוק מדברי פנחס לבון

המעשה האחרון של תשי"ג

בשעתו השבוע על הקרקע שלוש האחריות של נח"ל. תפס הצדק תמונה משעשעת זו של עגל שאיקלע למרכז הכנס, מגורש ע"י חייל.

אחרי יום נערכה עליה-לרגל למגורשים, גם מתוך הישוב העברי: כפרי מפ"ם בסביבה, ח"כ חרות לשעבר שמואל מרלין וערי דבורי טינסקי באו לבקרים.

הפגנה זו לא מצאה חן בעיני המשטרה. פתאום, שלושה ימים אחרי הגירוש, הטילה על המגורשים עוצר לילה במלון סואץ. ב' שתיים בלילה העירה אותם כדי "לבדוק אם ישנם".

הגירוש, וביחוד עמדתו הגאה של מחמוד ראשי, איחז כמה קרעים נוספים. שנים מן המגורשים, בני חמולות יריבות, שגורשו יחד למגדל-גורם, קצקו כף לאות שלום. הי אופוזיציה בכפר, שנתבקשה על-ידי השלטון נת להקים מועצה מקומית חדשה, דחתה את הבקשה בבזי.

בינתיים יצאו משלחות מן הכפר לכל הי והודים שהתפרסמו כיירי אבירוש, שעה שהיו זקוקים לכפר. אולם נתברר במהרה שזה חדלו להיות ידידים אחרי שהכוש עשה את שלו. משה שרת, שביקר את מחמוד עלי בביתו בימי המאבק ומסר לו אקדח כאות הוקרה על עזרתו ליהודים, שלח מוזכיר לי הודיע שהוא עסוק. גם נשיא המדינה היה עסוק באופן דיפלומטי.

זה מגיע לך? אולם גם הרחוב הי עברי געש. כמעט כל העתונים העבריים הת' לכו במסע-מחאה שלא היה עוד כדוגמתו מאז קום המדינה. אפילו עזריאל קרליבך, בדרך כלל אחד מראשי המסתיתם נגד הערי, בים, הבחין בחוש המיוחד לו כי הרוח הש' נתנה, הודרו וכתב מאמר למען אבירוש.

היתה זאת רק ההתחלה. ירידי הכפר, מי סיעת סנה חתיקי הפלמ"ח עד לאנשי אצ"ל ולח"י, התכנסו וטיכסו עצה כיצד לגבש תנועה ציבורית רבתית.

רק חוג אחד שמח על כל העניין. חסידי המופתי המעטים, ששרדו בנצרת, ניגשו ל' (תחשך בעמוד 12)

כשהובל בחמש בבוקר למטה משטרת ירושלים ונדרש לחתום על צו הגירוש, קרא בבז צורב: "תנו, אחתם! טוב שאוכל לנוח כמה חדשים בעיר ערבית טהורה, ולא להיות בחברתכם!"

בכנסת: מה יש? לא נשברו פסנתרים ורהיטי מהגוני!

הבדיחה רצינית מדי

כשקיבלה הבימה להצגה את מחזהו של אפרים קישון שמו: הונד' לפניו (העולם הזה 827) התפלאו רבים, שהכירו את המחזה, על העזתה של הבימה, להעלות מחזה שהוא כה בקורתי בגישתו לעניני המדינה.

בין יתר המתפללים: ראש הממשלה דוד בן-גוריון ומפלגתו.

באמצע המחזה ישנו קטע שבו משוחח צבי פרוצקי, העולה החדש שהיה למנהל, עם איתמר לבנון המסתורי ומוזכיר על מנת לע' שות ורשם על פקידיו, ש'דוד כברי הסכים לזה. לאיזה דוד הכונה — היח ברור למדי. עם תחילת ההצגה התקשרה לשכת ראש הממשלה עם הנהלת התיאטרון, ביקשה להור ציאו מן המחזה קטע זה ש'יש בו משום עלבון. הנהלת התיאטרון קיימה דיון בדבר, החליטה לקבל את הדרישה.

אולם נמצאו כמה שטענו כי קישון, שברח מהונגריה משום שסירב לכתוב את אשר הכתיבו לו השלטונות, לא בא לישראל, כדי לעשות אותו דבר.

החלטה "פרטיזנית", פחות או יותר, של הבמאי והשחקנים פתרה את הבעיה. לאחר הצגה אחת חזר הקטע למקומו.

מעומים

ונב החתול

ערבי אחד הזמין בנאי. ביום הראשון של עבודתו דרך הלה על בתו, שצדחה מרוב כאב. אולם הערבי לא הגיב כלל. ביום האחרון של עבודתו דרך הבנאי, בסעוטה על זנבו של חתול. תקולל אמן ו' צעק הערבי, הריס מקל והכה את הבנאי עד זנב זס.

הבנאי התפלא. "יא שיי", צעק, "זדכתי על ילדך, ואתה שתתק. עכשיו זדכתי על חתול, ואתה כועס?" "מובן", ענה הערבי. "ביום הראשון הייתי זקוק לך. עכשיו איני זקוק לך עוד..."

האיש שסיפר סיפור זה כדוגמה ליחס הי יהודים אליו ואל כפרו, הפך השבוע, אחרי שנים ארוכות של איבה, גיבירים הלאומי של ערביי ישראל. ארבעת מגורשי אבירוש, קר

טחול
שקול
על

הנופש מתחיל כשהאנייה עוד במל: מבטים חודרים אל האופק או מנוחה על הסיפון.

ק יננס באר החיפאי היה מלא מן הרגיל. ליד כל שלחן הצטופפו אנשים, מזוהדות וחבילות נערמו מכל עבר. הם לא היו אורחיו הרגילים של בית הקפה; אלה עמדו בצד והביטו בפושלים שתפסו את מקומם, חיי כו בסבלנות עד שיעזבו. הם ידעו כי בעוד שעה קלה תפליג א/ק נגבה ואתה כל 350 הנוסעים למיול של סוף שבוע לקפריסין וחזרה. באולם ההמתנה של הנמל בלט תוף גדול של התומורת שהזמנה במיוחד עלידי מאר גני הטיול, חברות התיירות פלורס וסייט סיאינג. בפינה אחרת נראה צעיר לבוש חא קי, כובע קאובוי על ראשו — כאילו התכוון למסע הרפתקאות במעמקי המונגלים. יתר הנוסעים היו אוסף רגיל מאד של אורחים פקידים. בעלי עסקים קטנים, כועלים בחופשה. הפעם נעדרו שתי השכבות הקיצוניות: ה' עשירה מאד והענייה. מאז ההקלות בהיתרי יציאה ובתשלום כרטיסי נסיעה, יצאו הראשונים למסעות של ממש ואילו האחרונים שוב לא יכלו להרשות לעצמם להוציא כסף פים על מותרות.

"זה לא כלום!" עם ערב כבר היתה האנייה הלבנה, המסוגלת להסיע 500 נוסעים, בדרכה. הים היה שקט מאד, הירח מלא. על הסיפון ישב כמה מאנשי הצוות, הקשיבו לשירי הזמר של התומורת, שליווה את עצמו בגיטרה. על הסיפון העליון חיפשו הנוסעים מקום נוח. שתרע על כורסאות.

אך למרות הים השקט, היו כאלה, שלא זיהו במיוחד משכיבתם על הסיפון. הם בלעו טבלאות, לעסו חתיכות לחם יבש, מצצו לימונים, נשמו בכבדות — והכחישו בכל חוקף שנפלו קורבן למחלת-ים. "זה כלום", הבטיחו. "כשנגיע לקפריסין נהיה בסדר".

שם, משמאל... למחרת בבוקר, עוד טרם התחילו אנשי הצוות לשטוף את הסיפון

ריקודי

ריקוד על הסיפון. למטה, נחים כמה מאנשי הצוות של האניה אחר העבודה. על הסיפון העליון, רוקדים הנוסעים והקצינים לצלילי תזמורת שהובאה במיוחד ללוחות את המסיילים.

אתה להם חוץ-לארץ כעירה מעל גבי גלויות דואר צבעוניות.

"איפה החמור?" על החוף, חיכו לנוסעים כמה פקידים קפריסאים. אחד מהם הספיק ללמוד את המלה "ישר", הצביע ביכוון לשורת אוטובוסים שעמדו מול הכנס. רחבת הנמל אחת המרכזיות של העיר, דמתה יותר לחצר גדולה, שוקקת חיים.

האוטובוסים הירוקים, ירושה מן הימים ש"הגרי פורד עוד היה בחור צעיר, לא עוררו, תחילה, אימון רב. הישראלים, הרגילים למכוניות ענק אדירות, לעגו ליצורים הטרומפ-היסטוריים.

"איפה החמור שצריך לסחוב את כל העסק?" שאל אחד מהם. אולם ברגע שזו מזו הרחבה חדלי ההתלוצצות יות. המכוניות דהרו ברחובות העיר כאילו הן

נים, כבר הצטופפו הנוסעים בחרטום האניה, חיפשו סימן של האי. פתאום נשמעה הקריאה: "הנה, שם, משמאל: חוץ-לארץ!"

באור האפור של עלות השחר נראה קו מטושטש על האופק. הוא התקרב במהירות, לבש צורה של מיפרץ רחב. האניה האיסה את מהירותה, העוגן הכבד הורד, תוך רעש שרשרות. ממול השחרצה רצועה של בתים צהבהבים, בעלי גגות רעפים אדומים: לימסול, עיר נמל קטנה, בקצה הדרומי של קפריסין.

לאורחי ישראל, שרבים מהם לא יצאו את הארץ משך שנים רבות ואשר בהלת הנסיעות השתלטה עליהם משך השנים האחרונות, היתה זו חוייה לראות את המדים הבריטיים של אנשי הנמל, שיצאו לאניה בסירת מנוע. חוף מזה נר

שינה בקומה ב. לנוסעי המחלקה הראשונה ניתנו תאים של ארבע מיטות יותר — אך האוכל היה אחד וכל חלקי האניה היו פתוחים לנוסעי כל המחלקות. אס כי הכריח אותן להתרומם כל פעם שרצו לשוחח. משמאל: חליפין בכפר

הלינה. אלה שמצאו כי חם מדי בתאים העלו מזרונים וסדינים אל הסיפון, ישנו להנאתם תחת כיפת השמים.

ההפלגה. בתא ההגה, עומד רב-חובל האניה, קפטן שאגי, ליד ההגה, שעה שהנבכה עוזבת את נמלי האס ח'יפה.

לינה. תוך זמן קצר עלו 350 הנוסעים, ללא כל בדיקת בטיחות פורמליות מיוחדות, להפתעת כולם, — אל האניה.

ס ות פוחי עץ

תפוחים. מיד כאשר הגיעו האוטובוסים של המטיילים לכפר, יצאו האיכרים להציע תפוחים.

בשר צלוי. ליד בית הקפה שהקבוצה אכלה בו, הסתכלה בקנאה ביוני זקן, שצלה חזיר.

המודל האחרון שהגיע מדטרויט. הנהגים לחצו על דוושת הבנוין ועל הצופר כאילו הכונית לא היתה נוסעת בלעדי זה. לפני השיירה נסעו שני שוטרי תנועה — על אופנוע אחד. אחרי ההירה בעיר, נכנסה הקבוצה ליקבי קיו ויטה — לדברי מנהליו: „מיפעל יוני לאומי, ליצור יינות ומשקאות, הנלחם במיפעל קוקה קולה האמריקאי“. האנשים במקום הרבו בהסברות טכניות על שלבי היצור, אך האורחים היו מעוניינים רק בשלב האחרון — תוצרת מוגמרת וקרה.

חזיר צלוי על אש. החלק העיקרי של הטיול היתה הנסיעה להרים. ככל שהאוטובוסים טיפסו, נעשה האויר קר יותר, יבש. החנייה הראשונה היתה בכפר קטן, שענפו עיקרי הוא מטעו תפוחים. הישראלים, ששמעו על תפוחי קפריסין עוד בבית, לא חיכו עד שמארגני הטיול יגישו להם את הפרי, שהוגש כמתנה למטיילים עליידי פלדורס. הם ניגשו לאיכרים, פתחו בסחר נמרץ.

מי שהיה לו כסף קפריסאי (מיעוט קטן מבין הנוסעים זכה להקצבה) קנה ואכל. מי שלא היה לו נתן מטלטלים, בעיקר סיגריות. מישהו אף החליף הולצה ועניבה תמורת ארבעה קילו של תפוחים. למחרת, על האניה, אכל את כל התפוחים בבת אחת כי שמע יסבחה יקפידו אנשי המכס בחיפושם.

בצהריים נעצרה השיירה ביער גדול, ליד פלטרס. ארוחות קרות של עוף, אגסים, עוגות, שהוכנו באניה, הוגשו ליד שולחנות בבית קפה בצל העצים. לא רחוק משם זרבו מים קרים מתוך מערה בהר. בית הקפה, שלא היה לו מקרר חשמלי, הכניס את בקבוקי המשקאות בתוך המעיין לקירור.

בצד יושב יוני זקן, סוכב חזיר שלם, שהיה תקוע על שיפור, על גחלים צדמדמים. הריח המשכר מילא את כל הסביבה.

החניה האחרונה באי היתה בית החרושת של קוקה קולה. גם שם ניתן למטיילים לעמוד על סוב תוכן הבקבוקים בעלי הצורה המיוחדת.

כבוד של קוקה קולה. אחרי הארוחה, עלו שני יוניים, לבושים מכנסים שחורים רחבים, על הבמה הקטנה, הציגו ריקודי עם יוניים, כשגמרו, השיבו כמה מהאורחים בריקוד הורה סער. היוונים עמדו בצד, מחאו כף בקצב...

משם נמשך הטיול לטרודוס, הנקודה הגבוהה ביותר בקפריסין, שם מבליים הבפקידים הגבוהים של הממשלה את עונת הקיץ. לפנות ערב, כשעלו חזרה, באיחור של שעה, על הנגבה היתה להם ההרגשה שראו את כל מה שאפשר לראות ביממה אחת. הטענות נגד המארגנים המהוות חלק טכני של טיולים קבוצתיים, נעדרו הפעם. מן הרגע הראשון של הטיול, הורגש ארגון למופת. הכל היו שבועי רצון.

ההפלגה חזרה לחיפה היתה עוד יותר שקטה מן הקודמת. הנוסעים רקדו והסתובבו עד אחרי חצות, מבלי להראות כל סימן של כחלתיים. הם כבר היו נוסעים מנוסים, ממש מלחים — לפחות בעיני עצמם.

שתי קומות. נוסעי המחלקות האחרות ישנו בחדרים גדולים לגבי שתי בחורות אלו, נראה סידור המיסות אורגינלי, ביותר, אי — שלושה תפוחים תמורת סיגריה ישראלית אחת.

ין מחכה. האניה כבר הטילה את עוגנה מול לימסול. קבוצה בסבלנות שהציפות הראשונה תפוג. קפריסין לא תברח.

(המשך טעמוד 6)

מחמוד ראשיד, אמרו לו בשמחה: "אתה רואה, קיבלת את תורתך. זה מגיע לך".

מחלת

שרות לאורחים

מאז קבע בית המשפט העליון, במשפט טריפוס, כי השופט בנימין הלוי גבה עדויות בביתו הפרטי, אין הוא אהוד ביותר על חבריו למקצוע. כשקיבל על עצמו את ניהול משפט המחלת, בניגוד לדעת השופטים ה-אחרים (שראו במשפט צבאי פגיעה בשיפוט הישראלי), לא גברה אליו האהדה. אולם פסק-הדין, שהיה חמור בהרבה גם ממה ש-דרש חיים כהן, הגדיר את הסאה.

השופט העליון שמעון אנרנט, שנחקש על-ידי מ"מ שר-הבטחון פנחס לבון לייצג לו בדבר אישור פסק-הדין, סבר גם הוא שהשופט הראה "נטיה לחומרה", אף כי ה-דיוח שלו נשאר סורי, נתברר כי המליץ להפחית את העונשים עד לחצי.

מנהלי המשפטים החליטו, כנראה, שאהדת הציבור אינה נתונה לבנימין הלוי. הם ה-דיווח למנות במקומות שופט צבאי רגיל למשפט הבא נגד שני חשודי-המחלת ה-אחרים.

דרך החלון. בינתיים הגיעו תריסר ה-שופטים לבית-הסוהר בתל-מונז. הדבר ה-ראשון שגילו: כבר שבוע לפני פסק-הדין הוכנו בבית-הסוהר תשע מיטות ל-ב-ברים, שלוש לנשים. איך ידעו השלטונות כי כל התשעה יחובו בדין, וכי העשירי (ריקלין) יזווכה, הוא סוד מעניין.

בגלל "המניעים הביתיים" אנוכיים של הש-פוט, נפסק להם "יתם מיוחד". אולם יחס זה חוסל מומן בבית-הסוהר בארץ. באגף המיוחד שהוכן לאסירים לא היה בית-ש-י-מוש, ולא חצר מתאימה להתעמלות. הגברים נכלאו בשלושה תאים, נחבשו לעשות את צרכיהם בדלי בפינה.

האסירים לא גילו רוח נכועה. הם עשו את צרכיהם דרך החלון, כפי לשמור על נקיזן התא. כשסירבו לתת להם לקרוא את המאמרים שנכתבו על משפטם, לא קמו ב-דיוקר לספירה.

הסוף היה שכל התשעה הובאו לציונו-מחוסר מקום שם, נכלאו שנים בציונו אחד. ביום השני חלו שלוש (באדיאן, מגדל ומל-איוב), והרופא דרש להוציאם. הם הוחזקו בציונו יום נוסף, כדי לאפשר את חיבור מיטותיהם בבטון לרצפה, אחרי שהשתמשו בהן קודם לכן להקמת המולה.

לבסוף הבינו האסירים ומנהל בית-הסוהר, אברהם מרחבי המשפטים ויפה-התואר, שיש לעשות שלום. האסירים, שמינו תחילה את בלומנטל כנציגם, החליפוהו בבאדיאן, שהוא מתון יותר מאשר בלומנטל, טיפוס של קנאי דתי. באדיאן עצמו מתכוון, כנראה, לשאת לאשה את חברתו למאסר, יפה דרומי. המצב השתפר במידת-מה. מרחבי התנצל שקיבל פקודה להחזיק את האסירים הפולי-טיים בנפרד, אף כי אין לו תנאים לכך, הבטיח לדאוג לסידורי ספורט, לאפשר להם ללמוד ולהתפלל יחד.

הבעייה היסודית לא נפתרה: במדינה ה-מתכוננת, כנראה, לארח הרבה אסירים פו-ליטיים, הגיעה השעה להכין לכך את המ-דורים המתאימים.

מנגנון החינוך

החייילים האלמונים

מכונית המוריס השחורה, מספר ים 168, שנכנסה בשקט לרחוב ברנר בתל-אביב ב-שעה 9 ונעצרה מול מועדון חפלת הפועלים המאוחדת, היתה מוכרת לאנשי מפ"ם מ-כמה הזדמנויות קודמות. גם חמשת נוסעיה היו מכרים חתיקים.

עם צאתה מן המכונית, התפזרה החמי-שה ברחוב, לפניות שונות. רק שנים מתוכה עלו במדרגות למועדון, שהיה כבר סגור. בעל המזנון במועדון ראה אותם בעלותם, החליט לעלות אחריהם, לשאול לרצונם. נר-אה שהשנים טעו בכתיבתם. הם חיפשו את משרדו של איחוד הקבוצות והקיבוצים, ה-נמצא באותו בית, בכניסה אחרת.

בעל המזנון העמידם על טעויותם, אך מאחר שחשש לטעויות נוספות החליט, ליתר ב-ט-חון, להיכנס למועדון, לסגור אותו מכפנים. השנים הלכו בינתיים למקום מבוקשם, ולמ-

רות שהיה סגור גם הוא, נראו כעבור רג-עים מספר עומדים על מרפסת משרד האיחוד, הנמצא בקומה השלישית.

במועדון החשוך עמד בעל המזנון, עקב דרך חרכי התריס אחר החמישה. עניינם היה דחוף מאד, כנראה, כי הם סרבו לעזוב את המקום גם אחרי שהתברר להם שהמשרד סגור, לפחות בשביל סתם-אנשים.

אין צורך בעדות. כעבור רגעים אחר-דים צילצל מישהו בולת המועדון. המזנונאי לא ענה. עברו רגעים אחדים, וצילצל ה-טלפון. גם הוא נשאר בלי תשובה. המז-נונאי כבר היה מנוסה בעניינים מסוג זה.

רק אחרי שהיתה בטוחה מכל חשש, נגשה החמישה לבצע תפקיד שיגרתו — פירוק מעול הייל מעל דלת המועדון. בעל המזנון לא התרגש, הרים את שופרת הטלפון, צילצל לשטרה, לחש: "מדברים מרחוב ברנר 2. אני בסכנה. תנו עזרה מידית. תנו עזרה מידית".

כעבור מספר דקות הופיעה ניידת המש-טרה. היא אחרה במקצת. השומרים ברחוב הספיקו להזהיר את הפורצים על-ידי שריקה. הם עזבו את הדלת, פרצו במנוסה מבוהלת. בעל המזנון ירד אחריהם, צעק למשטרה: "תפסו אותם!"

לא היתה ברירה. כל החמישה נעצרו, הובלו למשטרה. כשתבע בעל-המזנון לנסוע אתם, למסור עדות, לא ראו השוטרים כל צורך בכך, משום מה, סרבו לקחת אתם.

אין צורך בשמות. אמר יצחק פטיש, מזכיר מפ"ם בתל-אביב: "אנו סבורים כי נסיון הפריצה נעשה כדי לגנוב מסמכים הקשורים בבחירות לועד פועלי אגודת ה-אריג".

הוסיף פטיש, יותר במרירות מאשר ב-כעס: "נסיון זה הוא רק חוליה ועירה ב-שלשלת ארוכה של פעולות בילוש במסודות ובין אנשי מפ"ם. עוד זכור לצבור מכשיר ההאזנה שנמצא מתחת לשולחנו של ח"כ מאיר יערי (ראו דפוסיה). לשוא חזכה הציבור לגילוי שמות האשמים. השמות היו בדויים, וכן גם שמו של נתן הערבות".

כאילו לאשר את דבריו של פטיש, לא הצליח אף אחד מן העיתונאים שכינס את המקרה להשיג עד כה את שמות החשודים, ששחררו כולם בערבות למרות שבמסדר זיהוי, שנערך ביום רביעי אחר חצות, זיהו בעל-המזנון את שני הפורצים מתוך שורה של תריסר אנשים.

איים השבוע אחד מאנשי מפ"ם המרכזיים: "מעשה יתקלו הסוכנים למיניהם בהתנגדות

עד המזן הערבי...
הנוניה הקבורה —

• אשר התקיימו בתל-אביב השבוע, ביום ראשון.
• לידו, קלב המשטרה פרינץ.

מסוג אחר. כדאי ששולחיהם יבדקו את ה-עניין מחדש: אם מעתה יהיה על אורחי ישראל להגן על חירותיהם בידיהם הם, לא יחסו לעשות זאת".

עיתונות

בעל בית חרש

כלפי חוץ לא נשתנה כלום. מעל עמודיו של העיתון ניסו לשוא כותרות צעקניות לחפות על השיעמום העמוק של הסורים שתחתן. אך בין כותלי הבית החדש ברחוב הרכבת 52, שאיכסן, יחד עם הדפוס השייך למפלגת פועלי ארץ ישראל, את מערכת הדור, התרחשו דברים מעניינים ביותר.

ההוצעה שהורכבה במיוחד, על-ידי ההוצעה המדינית של מפא"י, לטיפול בענייני העיתון, סימנה את עבודתה, המליצה, על ריאורג-

ממשית בתפוצה, הציעה, על כל צרה שלא תבוא, להגדיל את הקצבת המפלגה לעי-תון *.

פשעים

רצח בערבון בלתי-מוגבל

אחמד סעדי (75) חי לבדו בחדר קטן ומזו-הם ברחוב מספר 60 ביפו. שכנו, סאלח עב-דאללה גירבועה (43), שנולד וגר בבית כל חייו אהב את אחמד כאב. משום כך היה מודאג מאד כאשר ב-28 לאוגוסט לא חזר אחמד הביתה. אך בהתייעצות עם שכניו ה-יהודים, הגרים באותו בית, הוחלט לחכות יום נוסף, לפני שיוודעו למשטרה.

למחרת הופיע במקום סעדי ערבי אחר, הוציא מכיסו את מפתחות הדרו של סעדי, רצה להיכנס לתוכו. סאלח ניגש אליו, דרש

נאשם ברצח ערובי קופץ... מרדכי את המשטרה בחיפושיה

— היתה של מישהו אחר.

לדעת כיצד הגיעו אליו המפתחות. הערבי לא התבלבל, הודיע שסעדי שלח אותו להביא משהו מחדרו. אך סאלח, שהכיר את סעדי היטב, ידע שלא היה מוסר את מפתחותיו אפילו לאביו, לא השתכנע על-ידי הסיפור, הוזמין את המשטרה.

פרימוס ואינסטלטור. העקבות היו בילו לבית קטן, בעל תריסים ירוקים, העומד בוד בחולותיו של רחוב הרב קוק בבתי-ים. לבית הזה שם רע בסביבה. בלילות היו מוניות באות אליו, מובילות גברים ונשים. הגברים היו כרגיל זקנים ומכוערים, הנשים — יפות וצעירות. רעש וצעקות היו נשמעים מן הבית מאוחר בלילה. התריסים היו תמיד מוגפים.

בשעות היום, היה זה בית רגיל, שמעל דלתו היה תלוי שלט, אשר הכיל ציור של פרימוס וכתובת המעידה כי זהו מקום מגו-ריו של האינסטלטור שמואל לוי.

שמואל לוי ערובי (26), תימני גבוה ורוח, חי בו עם אשתו, רוזה (40), ננסית מכוערת (גובהה לא עלה על מטר), בת לאחת המש-פחות העשירות בתל-אביב.

מלבדם גרו בבית עוד שתי נשים: רבקה דהרי (24), נערה תימנית שמנה, נקיה ומ-סודרת וסוניה מנטין (19), עולת טונים, מפג-רת בשכלה, אך יפה. הראשונה מילאה תפקיד של "מארחת", בעוד שהשניה היתה מנערת הבית, ולפי השמועה, גם פילגשו של ערובי.

שערוריה ללא חיוך. חדשים אחדים לפני כן, צץ בין לילה בלוקון קטן ליד הבית. במבט ראשון אפשר היה לחשוב שזהו בית מלאכתו של האינסטלטור, למעשה חיו בו רבקה דהרי יחד עם אחד מאנשי שלומן של ערובי, אחמד קילני. לילה אחד פרצה ש-ע-רויה נוראה בבלוקון. רבקה נלקחה לבית-חולים, חזרה כעבור שבוע, מאז לא נראה עוד חיוך על פניה.

גם אצל סוניה לא היה הכל כשורה. לילה אחד ברחו מן הבית, נסחבה חזרה על-ידי אחמד קילני. מאז לא ניסתה עוד לברוח. אלה הן הנפשות העיקריות בטרדיה, עליה

* כיום: 10 אלפים ל"י לחודש. מהם 4 אלפים הם הפסד נקי.
** כבול בידו.

איראן

היפהפיה נשארה ברומא

במלון אקסליטור, המפואר שבמלונות רומא, ישבו שתי נשים ליד שולחן, קרוב לפינת הבאר. האחת היתה צעירה, בעלת שיער שחור ועינים ירוקות, יפהפיה מושלמת ואילו השנייה היתה אשה מבוגרת, בה שרדו סימנים של יופי שחלף. הן דיברו גרמנית. היו אלה סוראיה, מלכת איראן ואמה, מאז עזב השאה, בדרכו חזרה לטהראן, בילו שתי

מלכת איראן סוראיה בלי הבעל, עצוב

הנשים את מרבית זמןן בחדרים המיוחדים שהועמדו לרשותן, ירדו רק פעמים ביום לחדר האוכל, שם היו את מרכז ההתעניינות. **המלכה העצובה.** מאז נישואיה לשאה מוחמד ריזא, לפני קרוב לשלוש שנים, לא חדלה סוראיה היפה לרכוש סביבה תשומת לב בכל רחבי העולם. כאשר, לפני שנה, שלח אותה השאה לרומא, בגלל המאבק שהחריף בינו לבין מוחמד מוסאדק, שבתה סוראיה את לב האיטלקים. המשפחות הידועות ביר ערכו נשייהדר לכבודיה. בתי האופנה הוציאו שמלות על שמה, הולכים ושבים הריעו לה בכל מקום שהופיעה. אולם סוראיה לא נראתה מרוצה מביקורה. עתונת אירופה כינו אותה בתואר "המלכה העצובה ביותר בעולם". מדי יום, בשעה 11, שוחחה עם בעלה בטלפון, עקבה בהתעניינות אחר כל ידיעה על איראן. בכל הזדמנות הדגישה את רצונה לחזור לטהראן. לבסוף נכנע השאה להפצרותיה. היא חזרה לטהראן — אך לא לזמן רב. כאשר באה הידיעה כי נכשל המרד המלוכני נגד מוסאדק, ארזו סוראיה ואשתו את חפציהן במזוודה קטנה, יצאו במכונית סגורה לשדה התעופה. משך כל הדרך ישבה סוראיה מכווצת בפינה, הביטה בחדרה בקבוצות של אנשי טודה משוטטים ברחובות שעל קירותיהם נכתיבו הכרזות: "יחי מוסאדק! מות לשאה!" **התמוטטות עצבים.** כאשר הגיעו לרומא, לא בא איתן מסגל הדיפלומטים האיראנים לקבל את פניהם. הם נכנסו למלון אקסליטור כשקהל של תיירים וכוכבי קולנוע מסתכלים בהם בסקרנות. סוראיה רצתה שהשאה ישאר ברומא עד אשר יתבהר המצב באיראן. אולם זה ידע כי העדרו מטהראן עלול לעלות לו בכס מלכותו. עם בוא הידיעה על הצלחת הפיכתו של זאהדי, שכר מטוס הולנדי והמריא לטהראן בהשאירו את אשתו מאחוריו. סוראיה היפה היתה עצובה עוד זמן מה, עד אשר, השבוע ניתנה לה האפשרות לחזור לטהראן ולעמוד לצד בעלה.

סוך כל פרוטה אפשרית, להימנע מהזמנות רהיטים נוספים עד שתבוא רוחה. החיסכון הנאגר בבאנק שנים על שנים לצורך רכישה דירה לא רק שלא גדל, אלא עוד הצטמק. לא ייפלא איפוא, שקרני קיבל בשמחה רבה את פניו של לקוח חדש, במיוחד כשזה הביא אתו הזמנות נרחבות. היה זה יעקב קלוצמן, תושב בתים, לדבריו, בעלה הן עומד להקים מפעל לייצור נייר-כסף לאריות מוננות. את דירתו החדשה התכוון לרהס בפאר והדר. השנים קבעו פגישה למחרת ב-10 בבוקר, כדי לסייר יחד את הדירה, לקבוע את סוג הריהוט המתאים.

בתוך הכתרון. זהב קלוצמן הופיע במונית בשעה המדויקת, הירבה לספר בדרך על המפעל שהוא עומד להקים, על המכונות המגיעות לארץ בקרוב. קרני הקיב מוקסם, הסית את דעתו מהדרך. כשי הגיעו לבסוף לדירה בת שלוש החדרים, נזכר קלוצמן ששכר מדוד בן-ארי, יושב ראש המועצה המקומית, מחסן להחזקת מינוניותיו, הציע להולצמן לקבל על עצמו גם את סידור המחסן. הכסף לא חסב.

בדרך אל המועצה המקומית נתקלו ב-אדם שהציג את עצמו בשם אלכסיי, פתח בשחחה רוסית שוטפת. קרני לא הבין את הכל, אך תפס שמדובר במכירת מלכים יצוקיזהב, שנמצאו בידי האלמוני בכמות של 2500, לדבריו. כאישור הוציא מכיסו שני גושי בטון קטנים, פוררם ברגלו. בתוך ה-בטון נחגלו שתי מטבעות זהב, שברקן סיגור את עיניו של קרני, ביחוד כששמע ש-אלכסיי מוכן למכור את המלכים בארבעה דולר כל אחד, פחות ממחירם בשוק החופשי.

בו במקום החליטו קלוצמן וקרני לקנות בשותפות את המלכים, קבעו עם האלמוני פגישה למחרת על גבעת-חול שוממה בקרבת מקום. בזמן הקבוע הופיע קרני לפגישה, כשבדידו כל חסכוניותו, 2350 ל"י, אך כשי הגיע אלכסיי, סירב לקבל את הכסף, טען שלפי המדובר היו חייבים להביא לו דולרים. קלוצמן חייך בעליונות: הוא יוכל להחליף את הכסף תוך שעה קלה. הוא לקח את כספו של קרני, התרחק מן המקום במונית. אלכסיי נעלם אף הוא, במסרה להביא את הסחורה.

34 **קילומטר באופניים.** קרני חיכה עד בוש, אך לא הכסף ולא המלכים לא הוזרזו להגיע בלחיות בעליהם. הוא הבין שנפל קורבן למעשה-מירמה.

עולמו של הנגר האומלל חשך עליו. שלושה ימים הסתובב ברחובות בתים, לא הביא אל פיו מאומה מלבד מספר אינסופי של כוסות סודה, עזר כל עובר ושכ ושאל על האיש. ביום השלישי, ליד קיוסק זעיר, נמצא משהו שהכיר את התיאור. קרני מהיר לכתובת שנמסרה לו, מצא בדירה את אחיו של קלוצמן, נתן. השנים הסכימו ללכת יחד למסורה, לברר את העניין. הבירור, שנעשה על-ידי הקצין מרדכי פה, לא הביא כל תור צאות.

בינתיים נודע לקרני שקלוצמן עומד לעזוב את הארץ. הוא עלה על אופניים, נסע לשדה התעופה בלוד מרחק 34 קילומטר, אך במאוחר: מטוסו של יעקב קלוצמן כבר היה בדרכו.

אך לשיאו הגיע יאושו של קרני כשראה, למחרת היום, את הקצין פר יושב בבית קפה עם נתן קלוצמן, שותה עמו בירה ב-צחתא.

קרני האומלל אינו מאמין עוד שפעולת המשטרה הביא לו חזרה את כספו. הוא מת-רוצץ ממשדר למשרד, מספר בכל מקום את סיפורו. "לא די שקרה לי אסון כזה", הוא טוען, "כמעט בבכי, אלא שכל השכנים עוד צוחקים עלי. אני אניע לסחר, ואם גם הוא לא ירצה לשמוע אותי — לשיטתית, או ישר לבן-גוריון. בלי הכסף אין לי קיום. אם לא אקבל אותו חזרה, אתאבד, אהגר מהארץ, אני לא יודע מה אני אעשה."

הארץ

בטקיו נבנה הקטן הגדול ביותר בעיר לם (חרות).

א. הלוי, כפר-סבא כתוצאה מהעלייה בירידת הייצור. נכנסתי לחורשה כשפני וגרזני בידי (ידיעות אחרונות).

א. הלוי, כפר-סבא יד רחבה.

הוריה קבלו סכום כסף ניכר ואף תכשיטים ומתנות מידי הצעיר שרצה ל-שאת את בתם (הארץ).

מ. רושצ'ק, תל-אביב הרצו אינו משתלט.

מסע ישראל

מתקרבים לאוקינוס

ששת הבחורים שירדו מסיפון ישראלה במרסיל לא היו אותם הששה שהפליגו לפני חודשים, מתל-אביב. הם נראו מחושלים יותר, שזופים עד שחור. שנים מהם, יורם פרידמן, סגן המפקד, ויענקלה קילמניק גידלו זקנים, דמו-למלחים של ספינת-מיפרשים הור' ליחודית.

גם הסירה הראתה את סימני הדרך הקשה שעברה. שני התרנים הוחלפו, המיפרשים היו חדשים, הצבע ירד מעל הדפנות. לאחר ה-סערות הקשות שעברו באיי יוון, בדיוק שבוע אחד לפני רעידות האדמה שפקדו את האיים, הגיעה הסירה לגנואה במצב רציני. בדרך-קיבלו מאנית מלחמה של הצי ה-ששי האמריקאי שני תרנים חדשים ובד-לי מיפרשים. כמה מקציני האניה אף הציעו להם להעלות את הסירה על הסיפון, להובילה עם הצחת עד ברצלונה. אנשי ישראלה הורו להם, הגיעו לגנואה בכוח עצמם.

בילוי עם בחורות. שם פגשו כמה מאנשי צוות א/ק נגבה. לרשותם עוד היה חלק 600 דולרים שקיבלו בצאתם מן הארץ. דמי החנייה בנמלים שעברו נטלו חלק נכבד מסכום זה, מזון ודלק הפחיתו אותו עוד יותר. בראותם את נגבה החליטו כי הגיעה הזדמנות לחסוך מעט כסף.

הם קיבלו קונסרבים, יצאו לבלות על חש-בון הצחת, "לח" חלקי ציוד שהיו דרושים להם. אולם רוב הבילויים בעיר האיטלקית המפורסמת עברו ללא הוצאות מיוחדות. כמה דקות לאחר שנפרדו מהם אנשי נגבה, ראו אותם שוב במועדון לילה בחברת ארבע בחורות, כנראה יהודיות, שעקבו אחרי כל מלה של אנשי ישראלה כאילו היתה הרומן המרתק ביותר.

את שעות הבוקר חילקו בין תיקונים וטיפול באנייה, לבין קבלת אורחים: יש-ראלים כחפשה, קצינים יהודיים מחצי תריסר אניות מלחמה שעגנו בנמל, ראשי הקהילה היהודית וסתם סקרנים.

התחנה הכאה ספרד. ההפלגה מג-גואלה למרסיל היתה שקטה וחסרת תקריות. הם בילו את זמנם בדיג, בהחלפת מיברקים עם חובבי-רדיו בכל חלקי תבל. יענקלה, ש-עלה במשקל מאז ההפלגה, התמסר ברצינות מוחלטת לזמרה. הוא הבטיח כי כאשר תגיע הסירה לברצלונה, ספרד, יהיה הוא מרכז

ירד, אחרי חקירתה של המשטרה, המסק. **במעצות, גוויה אחרת.** שמואל-לוי ערוסי וכל חבריו נאסרו מיד. עד מהרה נש-אה החקירה פרי: אחד הנאשמים הסכים לשמש עד-המלך, סיפר למשטרה שגופתו של אחמד סעדי קבורה בחולות, ליד הבית.

החולות נחפרו ונתגלתה גוויה, אך למרות שנקברה לפני חודשים רבים, עדיין נמצאו אתה מספר שערות אדמוניות. לא היה ספק: אין זו גויתו של סעדי. החוקרים נאלצו לע-בור על כל המקרים של אנשים שנעלמו בשנים האחרונות מבלי שמצאו את גופתם, קבעו לבסוף שהגוויה הקבורה היתה שייכת לאהרן ארצ'יק, סוחר סוסים יהודי שנעלם לפני שנה.

המוסר הנדהם לא יכול היה להאמין שזוהי גויתו של יהודי. לכל היותר, הסכים, יכר-לה זו להיות גויתו של ערבי אחר, עבד עזוי אל-כדורי, לשעבר שוטר ממשלת המנד-דט. המשטרה לא איבדה זמן. החלה בחיפוי-שים אחרי הגוויה הנוספת.

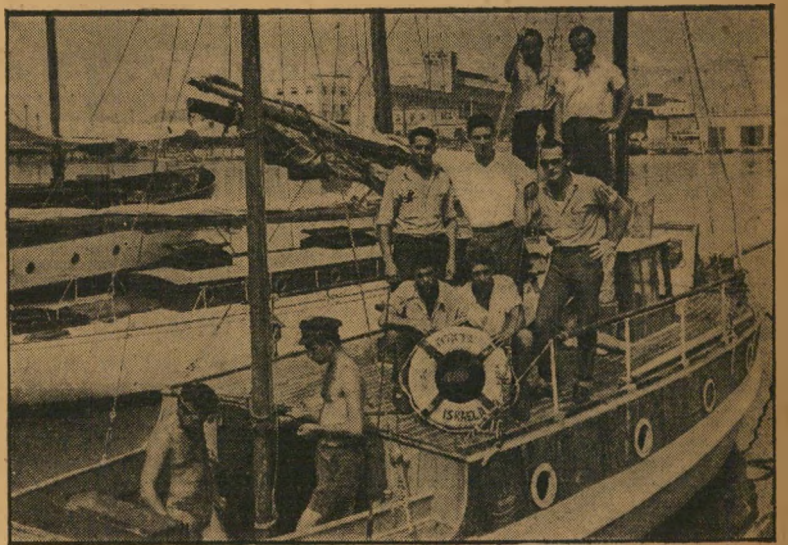
בור-השופכין הרביעי. שמואל לוי ערוסי חיפש מוצא. הוא טען שכל הערבים שנעצרו הם אויביו. הוא ניסה לשכנעם כי צידוקת הדת היהודית, לגיירם כדת משה ויש-ראל (לוי הוא אדוק מאד, מבקר בבית-הכנסת בכל יום ששי ושבת, ועל מדפי מוציאה ספ-ריו עשירה של ספרי-קודש), אך לא הצליח. עכשיו רצו כולם להתנקם בו, טמנו גוויות מתים בחולות סביב ביתו. הוא נתבקש לה-אות היכן קברו את הגוויות.

שמואל לוי הצביע על מספר מקומות, ש-נחפרו מיד, אך ללא כל תוצאות. היה צד-שורה לכל המקומות הללו: הם היו רחוקים מרחק מספיק ממערכת הביוב של הבית.

כשנשאל כמה בורות שופכין נחפרו סביב הבית, זכר האינטלסטר המקצועי רק שלושה. הוא נזכר ברביעי רק אחרי שמסכה התגלה מתחת לשכבה של חול, החוויר, טען שב-בור זה לא השתמש מעולם. אך הבור לא היה ריק: בתוכו נמצאה גופתו של אחמד סעדי. על צווארו היה פס שחור, פניו היו כחולות, ועיניו יצאו מחוריהן. לא היה כל ספק באשר לאופן מיתתו.

בין הבלוקין-לבית היו מתוחים חבלים לייבוש כבסים. אחד מהם היה חתוך, נמצא אחר כך כמטבח. כשנשאל, מדוע חתך את העבה והחוק שבחבלים, טען ערוסי שהחבל הפרע למעבד. הוא סירב להודות ברצח.

אך לאט לאט התבהרה התמונה: החבורה

צוות "נגבה" מבקר את "ישראלה" בנמל גנואה בלי דווארס, קשה.

המשיכה לנערות העיר עם הסרנאדות היש-ראליות-ספרדיות שלו.

במרסיל חיכו לאנשי ישראלה כמה בעיות רציניות של שיפוצים, תיקונים, חיפוש מקו-רות כספיים. אולם ברעז שנכנסו לנמל הש-תק הרדיו שלהם, בהתאם לגוהל הבינלאומי. את החדשות הבאות ישלחו כשיצאו בדרך-לספרד וג'יברלטר. אחר כך יעמוד לפנייהם האוקינוס הפתוח.

דרכי אדם

חלום הזהב

עשרים ושתיים שנה התפרנס יעקב קרני מעמל כפיו בנגריתו הקטנה בתל-אביב. אך בזמן האחרון לא היו הדברים שמחים. הזמנים הקשים גרמו לקהל הלוקחות לח-

ידעה שלנרצח יש כסף. הוא הוזמן לעבוד בביתו של ערוסי, בא ביום ששי. היחס אליו היה אויב מאד: כסופו של יום העבודה, שעה שעמד ללכת הביתה, נתכבד בספל תה. מלבד תה היל הספל גם ספ-שינה. כשנרדם, היה כל השאר פשוט מאד.

לא היתה זאת הפעם הראשונה לחבורה להפעיל את סמיה-השינה. אך תמיד גילו שה-לקוחות, בהתעוררם, נמצאים משום מה ב-מצב-ירוח חופשי. הם החליטו, על כן, למצוא אנשים גלמודים, חסרי קרובים ומשפחה אך בעלי כסף. לדאוג לכך שלא יהיה גוי שישאל עליהם, במקרה שלא יתעוררו עוד.

עבדול עזיז אל-כדורי היה גלמוד. כזה היה גם אהרן ארצ'יק. כזה היה גם אחמד סעדי — ומי יודע מי עוד.

חלבון (אחרי הייבוש — 50%) וכן מנה ראוייה לשמה של כלורופיל, אף הוא חומר מזין ובעל סגולות בריאותיות חשובות. תאיה של האצה מתחלק לשנים בכל 12 שעות ותרבותה נמצאת מיד בשיא גידולה, ללא תקופות של קיפאון, הרגילות בגידולים חד-תאיים אחרים. מאחר שהיא גדלה בתוך

ד"ר גרשון שמינר וכדוריו
מטבע זר והחזרת העטרת

מים, אין היא סובלת מרוח, שרב או כפור. את מזונה היא קולטת מן המים שסביבה, בהם ממיסים, בפשטות, דו-תחמוצת הפחמן ותרבותה של חנקן.

דומה לטעם שעועית. לאצה יש גם מיגבלות משלה: אי אפשר לגדלה ביעילות במיכלים פתוחים, מקום בו מתנדפת דרי תחמוצת הפחמן לאוויר החופשי והאצה עלולה להיתקף על-ידי מזיקים מיקרוסקופיים, המכלים אותה במהירות.

הדרך הטובה ביותר לגדלה: לסובב את התרבויות במהירות רבה דרך צינורות רחי בים ושטחים, העשויים מחומר פלסטי דק ושקוף. התאים מפיקים את מלוא התועלת מאור השמש רק אם הם גלויים לו משך חלק של שניה, מועברים אחר כך חזרה לי מעמקים החשוכים.

את ה"יבול", נוזל סמיך בעל צבע ירוק בהיר אפשר לאסוף על-ידי צנטריפוגה או שקיעה. הוא נוטה להתקלקל מהר, אם אין משמרים אותו בדרך כלשהי. טעמו דומה ל- טעם שעועית לימה.

4.5 טון לדונם. במאמץ ניכר הצליח מכון קרנסי להפיק 50 קילוגרם של החומר, די כדי לבדוק את ערכו המזוני. אין הוא מתיימר שהאצה קלה לגידול. עד לתחילת הגידול המעשי יהיה עוד צורך להתגבר על כמה קשיים: ייתכן שישנה אפשרות לפתח זנים חדשים של האצה, אותם אפשר יהיה לגדל בתנאי בית-חרושת, בחום גבוה יותר, שיגרום להמרצת הרבייה.

אך גם ללא שיפורים נוספים, טוענים אנשי המכון, אפשר להפיק 4.5 טון של אצה מיר- בשנה, שמחציתה חלבון, מכל דונם אדמה בשנה. סויה למשל, המכילה את אחוז החלב- בון הגבוה ביותר בין הקטניות (הנופל ב- הרבה מאחזו החלבון באצה), נותנת יבול של 170 קילוגרם לדונם לשנה. אנשי המכון כבר רואים בחלוםם בתי-חרושת למזון, המשתר- עים על שטחים עצומים, מספקים לאנושות הרעבה מיליוני טונות של חלבון טוב למאכל. אך בינתיים גילו עניין בהמצאה אנשי המדע של שתי ארצות דלות בקרקע פורייה אך עשירות בכוחות מדעיים: יפן וישראל.

אם תכסה ישראל את מחצית קרקע הנגב השומם במשקי-גידול אצות, תוכל, להלכה, לספק את תצרוכת החלבון של העולם כולו.

חיות

הכלב מן התנין

לפי חוקי האיטלאם, כל הכלבים הם חיות טמאות, אשר לאדם אסור לבוא אתן במגע. רק סוג אחד יוצא מכלל זה — כלב הסלוקי. הוא הוכרז כטהור, הורשה לישון באוהל השייך.

כי כלב זה הוא העתיק שבכלבי הבית, אותם אילף האדם להיות לו לעזר. דמותו מופיעה כבר בצוירים החקוקים על קירות המערות שנתגלו לא מזמן בשנער, ואשר זמן ציורם מוערך ב-6 עד 7 אלפים שנה לפני הס- פירה. את הסלוקי מצאו החוקרים גם על קירות המחילות שבתוך הפירמידות במצרים, שגילן מגיע ליותר מ-3000 שנה, על כדים יווניים, בצוירים פרסיים עתיקים. אלכסנדר הגדול ידע להעריכם, השתמש בהם לשרותים צבאיים בפלישתו להודו 329 שנים לפני הספירה. פרעה השתמש בהם ברדפו אחרי בני ישראל בימ-סוף.

הצלבנים הם שהביאו את הסלוקי מן המז- רח לאירופה, בה היה לאביהם של כל הגזעים המפורסמים, מכלבי-הזאב הגרמני ועד לבורזוי הרוסי.

הזנה ברת-רגילה. לכלב הסלוקי, בעל שפיהמשי החום, ארוך הרגלים וחטוב-הגוף יש לא רק עבר כי אם גם הווה. הוא מפורסם (ככלב ציד מעולה, בשל מהירות ריצתו (75-60 קילומטר לשעה), ומחירו גבוה בי- יותר. הוא משמש גם כלב שמירה מעולה ומטפח עד מהרה יחסי-חיבה עם ילדים. למי- רות זאת, קטן ביותר מספרם של כלבי ה- סלוקי בעולם (27 בארצות-הברית, 13 בישראל, 12 באנגליה, בערך כמספר הזה בצרפת. 2 בגרמניה ועוד אחדים בארצות שונות). בגלל הקושי הרב שבגידולם, הודרש הזנה בלת-רגילה של בשר וירקות ומומחיות מיר- חדת במינה.

מומחים כאלה מעטים מאד בעולם. אחד מהם הוא ד"ר גרשון שמינר.

מנת בשר, בכל פה. ד"ר שמינר שי- מש כמדריך חטיבני בתחנת החקר של אוני- ברסיטת ברן בצ'כוסלובקיה. עם עלותו לארץ בשנת 1940, כמעפיל באניה פטרייה, החליט להתמסר לגידול כלב הסלוקי, שהיה לדעתו גזע הכלבים שטופח בארץ בתקופת התנין, ואליו מתכוון ספר-הספרים בכל פעם שמדובר בו על כלב סתם. ההחלטה לא יצאה לפועל עד שהתיישב, לפני ארבע שנים, בכפר מזור, יחד עם רבים מיוצאי ארצו, הקדיש את כל מרצו לגידול הכלב האצילי.

יהיה לו על מה להסתמך: הערבים, חושבי הארץ, היו מגדלים את כלב הסלוקי, משתמי- שים בו לציד איילות. הגזע העדין הרגיש את עצמו באקלים הארץ כבתוך שלו. תוך זמן קצר גדלו במשקו של ד"ר שמינר כמה גורי סלוקים, שוללו בכל פה את את הקצבת ה- בשר המיוחדת שקיבלו.

ד"ר שמינר מקוה לייצא את כלביו לאר- צות-חוק. יהיה זה לא רק מקור למטבע זה, אלא גם החזרת עטרתה של ישראל, כמקורו הראשון של האצילי שבכלבי הבית.

מזון

בוגב, חלבון לעולם כולו

לעיניו של האיכר, שדה-שיבולים גבוהות וצפופות מוצי-שמש, זהו מראה מרהיב, אך החיבאי מסתכל על אותו מראה בלב דואב: רק חלק זעיר מאור השמש בא בשדה כזה לכלל ניצול לצורך גידול התבואה, רק חלק זעיר מן התבועה — הגרעינים — ראוי ל- מאכל אדם ורק חלק זעיר מהם נאכל באמת. זהו, לגבי של איש המדע, ביזבזו משווע של אוצרות הטבע המוענקים לנו ביד רחבה. מדי יום ביומו נזרקים על ידי האדם אלפי טונות של שרשים, גבעולים, עלים, קליפות, שקודם לכן טרח קשה בגידולם. מוסדות המדע לא יכלו להשלים עם מצב זה, חיפשו גידולים שינצלו את הנתונים ה- טבעיים ניצול מלא, יהוו מזון לאדם ב-100% של חלקיהם.

קרבה משפחתית לירוקת. החודש הודיע מכון קרנסי, מן הגדולים שבמוסדות החקר המדעי בארצות-הברית, שיש בידו פיי- תרון לבעיה. הפיתרון שכן בתוך צמח, אשר עד כה נוצל מעט מאד על ידי המין האנושי, שימש לפעמים רק להכנת צבע לאריגים ומזון לתרבויות חיידקים. הצמח: אצה חד-תאית, בעלת קירבה משפחתית לירוקת המכסה מים עומדים.

באצה אין כל חלקים הנזרקים לאשפה: יש לה רק תא אחד, המכיל כמות גדולה של

* בארצות הברית: למעלה מ-100 דולר.

תעשית בירה א"י בע"מ ראשון לציון

מאחלת לגל קוניה וידידה
שנת ברכה, אושר ושגשוג

חברות עזר:
כביר בע"מ, בת ים
לבנט (תעשית בירה) בע"מ רמת גן
לתתיה נשר בע"מ, בת ים.

בירה נשר
נשר אקספורט
נשר מאלט

שטרנברג את פריד

משרדי בטוח

ת. ד. 1110

טלפון: 4854

עברו

לבנין המרכזי, אלבני 94, תל-אביב

ביח"ר ליוצור:

ניר לבד ססוג ומצופה ביטומין, ניר זפת "טול",
(1, 2, 3, 4, PLY)

(Concrete Paper)

ניר לבדוד בטון
פלסות פקקי-ביטומין עבור בידוד תפרי בטון,
(Expansion Joints)

חומרי בידוד שונים לקירות, יסודות, גגות וליצורני
קפסאות (Bergman)

נחום שרף, תל-אביב

רח' ביאליק 18, ת. ד. 325, טל' 4733

בית הרושת: פתח-תקוה, טלפון 251

לכל לקוחותינו וידידנו

שנה טובה ומבורכת

ציונקוגרפיה

י. רינדזונסקי

תל-אביב, הקישון 6 טל. 80248

גלופות - קו - רשת - וצבעים

לכל לקוחותינו וידידנו

ברבת שנה טובה

בולים

המתנה היפה ביותר
לנוער ולמבוגרים
קניה - מכירה - הערכה
קונה גם בולים ישראליים.

רח' דיזנגוף

120 ת.א.

ליאו קייל

הוצאת עידית.

קראו את הרומן המרתק

תהום הכרידות

(חיי אשה לסביה)

מאת רדקליף הול

הסחורה: נערות מישראל

לפני חדשים אחדים הופיעו בעתונות הישראלית מודעות צנועות שהודיעו על אירגון להקות ריקודים להופעות בחו"ל. המודעות הזמינו בחורות צעירות, בעלות כשרון כלשהו, והרוצות לראות את העולם, לפנות לכתובת תל אביבית מסוימת. מספר גדול של בחורות נענו, הופיעו להופעות אירגון, מאז לא נשמע אודותן כמעט מאומה. בדו"ח זה מגיש כתב מיוחד של "העולם הזה", שיצא ליוון, את קורות הנערות שנענו לפיתוי.

גם כאן קישה תמונה של אסתר וויליאמס את הקיר, בתוספת אדירה של ציורים וקריקטורות המתארים בחורות בשלבים שונים של התפשטות וחיי לילה בכלל. כאן פגשתי את מריקה, ילידת בודפשט, שעלתה ארצה לפני חמש שנים, מדברת עברית רהוטה, לבושה בטוב טעם, עושה רושם של אשה פיקחית בהחלט. ידידי טיבי מכיר אותה עוד מבודפשט, מרביץ לה מוסר. פניה מרצינים, היא מרכינה את ראשה וכמעט בוכה. "בכל הוא אשמ — מסינגר המנוול!" היא פורצת. "הוא וציפי הרקון. הם הביאו אותנו הנה והבטיחו הרים וגבעות."

הם הראו לנו תמונות של בנות ותיאורים מפורסמים באותה, בול ציריך. אני עצמי נרשמתי ללהקה לפי מודעה שפורסמה בעתון ההונגרי, שהודיעה על להקת בלט ישראלית המתארגנת לשם הופעות בחוץ לארץ. היה לי פעם כשרון לרקוד — חשבתי שאוכל לראות קצת את העולם. בחיפה לא חסר לי כלום, אבל האווירה נמאסה עלי.

נרשמתי לפי הכתבת אצל מסינגר והתחלנו בחזרות. היינו כמה הונגריות וכמה ילידות הארץ. התיידדנו מהר ומסינגר החתים אותנו על חוזה. התנאים היו קצת קשים — אבל מי חשב על כך? העיקר שהתחייסו אלינו כאל אמוניות אמיתיות, התחייסו אותנו על חוזה. והרגשנו מצויין.

לפי החוזה היו צריכות בנות הלהקה להופיע באותה על במת הריקודים בלבט. לפני שעזבו את הארץ שאלו את מסינגר אם ידעוהן מספיקות. הוא הרגיע אותן, הבטיח לערוך כמה חזרות לכשיגיעו ליוון. לבסוף, בא היום הגדול של ההפלה. הלהקה יצאה לחיפה ומשם הפליגה עד לסיראוס. כבר ביום הראשון של ההפלה הרגישו הבחורות בשינוי יחסו של מסינגר. הוא היה פחות אדיב, הוראותיו ניתנו בדרך תקיפות. הוא הודיע כי התקשר עם סוכנו ביוון וכי האיש היה צריך לחכות להם בפיראוס.

אפורים. התישבתי לידו. מישוהו הציג אותו: "אדוארד מסינגר, אני מכיר אותך". אמר לי האיש, "קראתי את מאמרך. איך מצאה חן התוכנית בעיניך?" "הוא לא המתין לתשובה, התחיל לספר את קורות חייו. 14 שנה בארץ, אליה עלה מהונגריה. "ארטיסט" לפי מקצועו — בזמן האחרון אימפרסריו, מארגן קבוצות של רקדניות בארץ, מבין אותן לחוץ לארץ. הקבוצה הנוכחית היא הבאלט הישראלי."

הבלונדית הלכה לאשורה

"ראיתי ששוחחת עם הבלונדית", העיר מסינגר פתאום. "האם שמת לב שהיא קצת לא נורמלית? בארץ לא שמת לב לכך. היא ממשפחה טובה מאוד, בתל אביב הופיעה בריקנות לכל החזרות, עבדה לא רע. אמה, כמובן, התנגדה שהיא תצטרף ללהקה אבל לאה הסבירה לה. נמאס לה פשוט — תנועת נוער, פלמ"ח, גינתי, שפת הים ושוב גינתי. היא חתמה על חוזה ואני סידרתי את הנסיעה."

היא מומין אותי לצאת אתה, מספר לי כי התאכזב מלאה וכי בעל הקברט אינו מרוצה ממנה. "אני רוצה להחזיר אותה לארץ אבל היא מסרבת", התלונן. "אני אשלם את המלון בשבילה עד סוף החודש. אחר כך, אף מיל לא."

למחרת בצהריים, הודיע לי אחד המלחים שאדון, המדבר עברית מהבה לי בירכתיים. היה זה אדוארד מסינגר: "תאר

השעה 11 בערב. קיטסאק באר מלא עד אפס מקום: מל' חים אמריקאים, דנים, נורבגים וגם יצת ישראלים. תזמורת גיטא מנגנת מתחם לתמונת פרסומת ענקית של אסתר וויליאמס, הפופולרית מאד ביוון. עליד אסתר וויליאמס תמונת הונג המלכותי, פאול ופרדריקה.

קבוצת קצינים מהאניה שבאתי אתה לגמל פיריאוס מקבלת אותי בברכה ומקצה לי מקום בקצה שולחנה, הצמוד לשולחן אחר. לידו יושבת בחורה בודדה, בלונדית בעלת עיני תכלת. המלצר נעצר ליד, שולח בי מבט חודר. אני מבין שיש להזמין משהו. "לימונדה בבקשה", אני אומר לו באנגלית.

גרמניה חתל אכיב

הצפיפות גדולה מדי עליד שולחנו; אני נדחק יותר ויותר לצד השולחן הסמוך. הבחורה היושבת שם בודדה וגלמודה נועצת עיניה בתקרה. היא עושה רושם של גרמניה — אחת מבנות הגזע העליון שהתפשטו על כל פני תבל אחר המלחמה לחפש מקור קיום.

סלח לי, אתה מהאניה הישראלית? "כן, אני מהאניה — ואת?" "אני כאן." "מה את עושה כאן?" "אני עובדת." "ממתי?" "שלושה שבועות..." "ומניין באת?" "מתל אביב."

אל תוך החזית

רציתי לדעת מה הגיע אותה לבוא, למה בחרה דווקא בעיר נמל זו. אולם היא שתקה. אני חוזר על השאלה: היא רק מביטה על אסתר וויליאמס, על המלד והמלכה, על הגברות שבחקירה מתחקקת באצבעותיה על השולחן — ושוחקת. אני מנסה שוב: "מה שמך?" "לאה."

שם משפחתה ברוקוביץ והיא ילידת הארץ. עתה היא שייכת ללהקה של קיטסאק. שאלתי אותה אם רצונה לשתות משהו במקום לענות לשאלתי שאלה: "האם יש לך כסף?" עיניי שכן. והיא המינה כוסית וורמס. המלצר הביא את המנקה האדמדם ויחד עם הכוסית מסר לה זיטון בקלס אדום. הומני סנביני' — לאה סיבלה עוד זיטון, הפעם צהוב. בתנועה מנוסה תחבה את הדסקיות אל תוך החזית.

רגלים חשופות וקורי עכביש

היא גילתה לי שאינה הישראלית היחידה במקום: שתי הבנות שישבו ממול אף הן תל אביביות. אני מומין את לאה לרקוד: היא יפה, גופה גמיש והיא עושה רושם חיובי בהחלט. בסוף הריקוד מודיע הכרוז על התחלת התוכנית. התכוננתי שלא תעזוב אותה. תצטרף ללהקה. אולם היא לא הראתה כל סימן שהיא מתכוונת להופעה. היא מספרת כי המנהל אינו מרשה לה להופיע יחד עם הלהקה. "הגיעה אחת חדשה, מחיפה. היא הולכת איתו ולכן הכניס אותה במקומי." בינתיים התעצמו האורות, התזמורת ניגנה "טושי", המספר הראשון הוא ישראלי — הן יוצאות אחת אחת בטור עורפי, במכנסים כחולים קצרים. חולצה לבנה שקופה, עם מקל שחור ביד. הרקון, טיפוס של גלב, מחיך חיוך טפשי להפ' ליא. "הוא גם כן מהארץ", לוחשת לי לאה.

התואר "ריקוד" שהודבק לתנועות שהוצגו על הבמה ניתן רק לשם המליצה. לא היה כל קשר בין המגנייה לבין התנועות: ללא קצב, ללא מקוריות, הרימו הבחורות את רגליהן הי חשופות וחידידות אותן, הבליטו את אשר היה להן להבליט. הלהקה סיממה את המספר, הרקדניות נעלמו לרגע מאחורי פרגו, יצאו שוב לאולם. התישבתי ליד הלקוחות. המספר השני הוא ריקוד מזרחי — אף הוא מבוצע עלידי ישראליות: שתי בחורות מתפתלות על הבמה בפיתולים ראויים לשבח, השוקיים מעורטלות ועל החזה קצת קורי עכביש.

"בשום אופן לא אחזור!"

לבסוף נדלקים האורות, הוזגות קמים לרקוד. לאה אוחזת בזרועי וגדה בראשה לכיוון הדלת. "זהה", היא לוחשת. "המנהל שלנו. אל תספרי לו שדיברת אתי. הוא טוען שאינני יודעת לרקוד ורצה להחזיר אותי ארצה. אבל אני לא אחזור. אני, התגרשתי במעלי ובשם אופן לא אחזור!" אני עוזב אותה לרגע ומיד נטפל אליה מישוהו. מלח דני שיכור טופח לה על הכתפיים: "בואי לרקוד", הוא אומר לה באנגלית כבדה, מושך אותה לרצפת הריקודים. ללא עדינות יתרה, בשבילו היא רק "אחת החתיכות" של המוסר. העובדה שהיא רק מדברת עברית, לא מפריעה במיוחד. בינתיים ראיתי שהמנהל התיישב ליד כמה מאנשי צוות האניה שלי, שוחח עם אחד החברים בהונגריה. הוא היה אדם ישראלי, אחרת לא היה שולח אתה חזרה ויחזיקה

קבוצת ישראליות בקברט קיטסאק
הפנציר אירע בנמל

אולם כאשר הגיעו, לא חיכה להם איש. מסינגר התהלך בעצבנות, השמיץ אנחות יאוש: "למה הסוכן לא בא?" למרא' הו נפלה רוחן של הבחורות: מה יעשו, לבדן, בנמל זר? אולם כעבור חצי שעה הופיע ברנש, סוכנו של מסינגר. למראה הקבוצה שישבה על מזודותיה, העמיד פנים מופתעות. "אלהים אדירים, הלא הברכתי לך שלא תבואו הו-בנו ננצל. החוזה שלנו נפל למים!"

תדהמה השתררה. אולם הסוכן היה איש מנוסה: הוא הציג למסינגר לקחת את הבנות לבית מלון ולחכות עד שהוא ינסה לסדר משהו עבורן. כך ישבו בכניסת המלון וחיכו לשונו. שעה, שעתיים. לבסוף הופיע.

"יש לכם מזל", הודיע בתרועת גיל. "סידרתי לכם, וזה חדש. אמנם המקום לא כל כך טוב כמו הוויבו של אתונה אבל מה אפשר לעשות? זמנים קשים וצריכים להסתפק במה שמוצאים. המקום הזה נחמד מאד והוא גם קרוב מאד לנמל. נחלק את הלהקה לשנים — חלק אחד בקיטסאק והשני באמריקן."

מסינגר הסכים מיד ובערב יכלו באי קיטסאק ואמריקן לחזות בבנות ישראל שבאו לשעשע אותם.

לבסוף, כאשר קמנו ללכת, לקחה אותי מריקה הצידה. "קראתי פעם בעתון שעתונאי אחד חקר את עניין המודעה של מסינגר. הוא מצא שאין מאחוריה כלום", אמרה לי. "כשתחזר וזר לתל אביב, אמור לכולם שזה לא היה נכון. אנחנו באמת נחלק את הלהקה לשנים — אבל את הצד הלא נכון שלו."

לעצמך מה שקרה", הוא מספר בהתרגשות, "הבלונדית הלכה למשטרה, התלוננה שאינני רוצה לתת לה את הדרכון שלה. הסברתי לקומיסר שאני מוכן לתת לה את הדרכון אם תתחייב לחזור לישראל. אבל היא סירבה. אז הקומיסר פסק לטובתי. באתי אליך שתדבר אתה — אולי תוכל להשפיע עליה. יכול להוציא כסף על החזקה כאן."

הוא סיפר שתמורת הופעת הנוערות, קיבל 780 אלף דרכי מות ללילה. מתוך זה שילם להן עבור לינה ואוכל. יותר, לדבריו, משהיה מגיע הן.

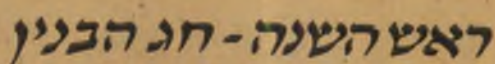
"אז ממה הן מתקיימות?" שאלתי. "השתיים עם האורחים מכניסה להן משהו — וחוק מזה, אתה מבין..."

"כן, אבל אני מבין שאתה מספק עליהן ומקפיד שילכו יחד אתך לבית המלון ואינך נותן להן לעשות כאוות נפשן". "בודאי. המשטרה מאוד מקפידה על כך. הרי הן סף סוף זרות במקום!"

ניסיתי למשוך ממנו עוד כמה פרטים, אבל הוא נזהר מאוד. שתיקתו על נושאים מסוימים, ביחד עם שתיקתה של לאה, עוררה בי חשד. החלטתי שאני חייב לרדת לסוף העניין, אם כי פיקפתי מאד בהצלחתי.

החוזה נפל למים

מול קיטסאק באר נמצא אמריקן באר. בחלון הראווה הוצגו תמונותיה של היפהפיות הצומדות מזי לילה לרשות ההלהקה.

מפעלי הריב"רה

**אם תשאל
10 גברים**

מרפסתך היא שימושית
דירתך היא קרירה
עם סוכך מתוצרת

קונפורמס את שיש

הקדם רפואה למכה

שחיה

המטרה: הלאמאנש

כמה מאות צופים שחזו בשבוע שעבר ב־ תחרויות השחיה של מכבי בבריכת גלי-גיל ברמת-גן, חייכו בעת משחק הכדורים למר־ אה שני שחקנים־שחיינים יריבים שהטביעו איש את רעהו חליפות.

הדגלון הקטן של השופט הונף לסירוגין, קבע כי על שני הנצים לנטוש את הבריכה. אחד מהם, בעל פנים עגלגלות וחיוך צברי אופייני פנה אל יריבו: "אמרת לך שלב־ סוף יוציאו את שנינו". הקהל צחק. הוא גם תמה מדוע לא השתתף השחיין בעל ה־ מרץ והגוף המפותח בשום משחה בתחרו־ יות.

מגבירה־קול ענה מיד על השאלה. הצעיר היה לא אחר מאשר עודד פז, החיפאי בן 20 ממכבי חיפה, שנאבק שבוע לפני כן עם גלי הים הסוערים, מרחק 33 קילומטרים, מחיפה עד לראש הנקרה (העולם הזה 828).

מחאות הכפיים הסוערות היו צנועות מדי לגבי מבצעו של פז, שעבר מרחק הקצר רק 10 קילומטר מריצת המרתון — בשחייה.

הצעיר החיפאי זכה לכבוד רב בעירו של אבא חושי, התפרסם תוך יום אחד על דפי עיתוני הספורט וגלי האתר. פז לא הסתפק בכיבושם של גלי הים התיכון, הבטיח ל־ ידידיו, וביחוד לאמה, לצלוח בשנה הבאה את תעלת לאמאנש.

השבוע, כאשר הרגישו החיפאים בחסרונו של פז שנסע לחלאביב, העירו בחרדה: "מי יודע אם הוא לא יצא לטיול קטן לקפ־ ריסין?"

כדורגל

באיסטנבול, אלונקה

כשהתורומס מטוס אל־על משהה התעופה בלוד, כדי להחזיר את שחקני הקבוצה ה־ תורכית גולטסריי לאיסטנבול, לא נשמו מאר־ גני התחרות לרוחה, כרגיל. הפעם נוכחו כי לא הפיקו מהאורחים, מבחינה כספית לפ־ חות, את כל מה שיכלו. היה נדמה השבוע, כי מגרש באטה ביפו היה ממשיך להכיל את 10 אלפי אורחיו הקבועים אפילו לעוד 10 משחקים, עד אשר האורחים היו מואילים בטובם לרדת ממנו מנוצח.

הקהל שחזה בשחקנים טובים מארץ שכנה, לא השלים עם הרעיון שאין לנצחם. הוא רצה לראות זאת. אולם לאכזבתו, לא נוצחו האורחים באף אחד משלושת משחקיהם. גם במשחק האחרון, בו התייצבה נבחרת מכבי־הפועל, לא נפלה הכרעה. אם כי תוקי

* עם הפועל : 2:2 ; עם מכבי : 0:1 ; עם הנבחרת : 1:1.

שחיין עודד פז

10 ק"מ פחות מריצת מרתון.

נאלצה לרדת לליגה השנייה.

הבירה הצרפתית היתה כמרקחה. כל שיחה בעיר נסבה על המקרה. העתונות געשה, מצאה הזדמנות נוחה לעקוץ את השחקנים המפוא־ רים. בדיחות, קריקטורות ופזמונים למאות יצ־ או אל הרחוב, שמו ללעג את המועדון המ־ הולל.

מנהלי המועדון הוזעקו לישיבת חרום, ש־ נמשכה עד שעה מאוחרת בלילה. הם היו מדוכאים, לא ידעו בדיוק כיצד להגיב על ה־ השמצות והלעג שהוטחו לעומתם. האחד ביניהם שלא נפל עדין ברוחו היה אנדרה פושה, מנהל מחלקת השחייה. הוא קם והציע הצעה שפרשה חיוך מרענן על פני חב־ ריו. הם הסכימו לה מיד.

פושה לא היה גאון, אולם הוא הכיר את בני עמו, ידע כי במנת נסטימנטליות גדושה אפשר לרכוש את לבו.

למחרת פורסמו ברחבי פריס מודעות ענק, קראו את תושביה לבוא ולחזות במשחה שלי־ חים ענקי. 100 פעמים שלא 100 מטרים בשחיה חפשיה, ששחיניו יהיו חברי המועדון בהווה ובעבר. לעיני אלפי צופים זינק לבריכה ראשון השוחים בשעות אחר הצהריים, וכעבור ש־ חים יצא ממנה השחיין מספר 100 : פושה עצמו.

במשחה המזור, אך מלא ההור, השתתף אלמוז מינס, השחיין הצעיר והמפורסם. הוא שחה 100 מטר ב־58.8 שניות בעוד אביו, בן 50 גמא את המרחק ב־2.3.

פושה נחל נצחון בלתי משוער. מפעלו, שהציג שרשרת בלתי־נשקת של אלופי העבר, ההווה והעתיד, זקנים בגיל 60 וילדים בני 12, טשטש לחלוטין את מפתל קבוצת הכ־ דורגל. הרטינג הניף שוב את דגלו בגאון.

פנות הישראלים הרעידה את המושבים ב־ יציעי האיסטד, הסתפקו התורכים בתיקו, ניה־ לו את משחקם הרגיל, גרוש המרץ המוגזם. הקהל, אולי בשל עיבונותו, לא אהב מלכת־ חילה את משחקם של התורכים. כמעט כל אחד ידע שאף ישראלי לא היה מעו לעשות באיסטנבול או באנקרה מה שעשו התורכים בתלאביב.

הרגשה בלתי ידידותית, שריקות ורקיעות היוו חלק גדול מתוך 90 דקות של המשחק. אחת הדוגמאות האופייניות היתה שעה ש־ נפצע השוער התורכי תורגאי, כתוצאה מ־ התנגשות אחיזת רגילה עם יהושע ("שייע") גלור. לאחר שנחשב, הוכיח גבורה רבה כא־ שר ניסה לרוץ אל שייע ולנקום בו. הוא נעצר בעוד מועד על ידי חבריו, וזה למקל־ חת צעקות "בוו" חמה מפיות הקהל. העיר חיים גלור, אחיו של שייע, שישב ביציע : "אם היה קורה מקרה דומה באיסטנבול, היו מוצאים את השוער הישראלי על אלונקה". התורכים לא הוצאו על אלונקות. הם הור־ שו להתלונן ולהתחצף, נוכחו כי בישראל האחירה נוחה יותר מאשר במולדתם, לפחות כשהמדובר בקהל. וכאשר קרה ששופט גרם להם עוול במשחק הראשון (העולם הזה 828) מיהרו לקנות את כל עיתוני הספורט והבוקר, כדי להראות בארצם את תגובתו החריפה של הקהל להחלטה.

מועדונים

הסנטיאנט ניצח

לפני חודש חוללה שריקת סיום של שופט־ כדורגל הפתעה שכמוה לא היתה בין חסידי הספורט בצרפת זה עשרות שנים. השריקה, שסיימה משחק כדורגל רגיל, קבעה את גורלה של קבוצת הפאר רטינג קלוב של פריס, ש־

חופשה מקוצצת

שחקן הבימה הצעיר יהודה אפרוני, אשר נשא בימים אלה לאשה את אודי שר־ קן, בתה של הזמרת יוספה שוקן, לא הצליח ליהנות מחופשת שלושת הימים אשר ניתנת בהבימה לכל שחקן הבא בברית הני־ שואין, וזה רק ביומיים. הסיבה : מחליפו בזעקי ארץ אהובה, שמואל עצמון, ששי־ חק קודם בתיאטרון העממי, נתקבל לא מומן להבימה, קבע גם הוא את תאריך גישואיו לאותם הימים.

במצב חמור יותר נמצאו זוג השחקנים יוצאי פולין דז'יג'י־שומכר, העומדים לה־ גיע פעם נוספת לארץ. נציגם התלאביבי קיבל חשבון מנציבות מטה־הכנסה, המתקרב לרכבת ל־.

בעיות כספיות הציקו גם כנראה לשר־ ה־ אוצר, לוי אשכול, שביקר בהצגת הבימה שמו הולך לפניו (העולם הזה 826). לא נגרף אף פעם בשטף הצחוק הכללי.

מבט מרחיק־לכת לעתיד הוכיח סגן־אלוף רחבעם ("נגדי") זאבי : כשמאלו לבנו הבכור, יפתח־פלמח, שנתיים, הסיעו למצ־ דה העלהו על ראש ההר. אמר גנדי : "זו־ תהיה מסורת משפחתית — בכל יום־הולדת יעלה יפתחיק להר, תחילה בעזרתו ואחר־כך בכוחות עצמו". בסיוול המקורי השתתף גם ידידו הקרוב של גנדי, פרופסור נלסון גליק.

חיים ארוכים

ספר שיצא לא מכבר בארצות־הברית, מג־ סה להוכיח כי שיא החיים הוא בשנות ה־ שלושים, מציין כי מיטב אנשי־המופת בעולם יצרו את מיטב יצירותיהם בגיל זה : תומס־ אדואר אדיסון, הממציא הנודע שנשאר פעיל עד גיל 80, ביצע את העיקריים שבמס־ עלי־חיו בגיל שבין 30 ל־34 ; יוחנן קפ־ לר וציארלס דרלוין כתבו את מיטב מחק־ ריהם באותו גיל ; מריה קירי גילתה ב־ תקופה זו של חייה את הרדיואקטיביות ; פראנק פטר שוברט, שמת בגיל 31, כתב באחרית חייו את יצירותיו הגדולות ב־ יותו, וכן וולפגאנג אמאדיאוס מו־ צרט, שמת בגיל 36 ; ריכרד וואגנר כתב עד גיל 40 את כל האופרות הידועות שלו ; וויליאם שקספיר כתב את מיטב הקומדיות בגיל 32 עד 36, מיטב הטרגדיות 34 עד 38 ; באותו גיל כתב ז'אן ראסין את הטרגדיות הטובות ביותר שיצאו מתחת לעטו ; רפאל סאנטי צייר את המדונה ה־ טיקסטית בגיל 35, מת בגיל 37 ; ברנר־ שפינוזזה החל בעבודתו בגיל 23, סיימה בגיל 43 ; ארתור שופנהאואר פירסם את ספרו הנודע ביותר, העולם כרצון ורעיון, בגיל 31. היחידים שאינם מתאימים לכלל זה : מדינאים ודיפלומטים, המגיעים לשיאם בתקופה מאוחרת הרבה יותר.

ת ט ב כ י ש ר א ל י

מאונך : 1. סופר צעיר, בעל כערער בע־ רבה ; 5. טיפוסית לסניף קופת־חולים ; 10. על שם ספרו נקראת תלאביב ; 12. איכות ; 14. מלת הפנייה הערבית ; 16. מסוגו זוכה לשיכון הס־ תדרותי ; 18. שמעון ללוי ; 19. השר בלי תיקו ; 21. כלי הרכב הפחות אהוד במדינה ; 22. סחור־ תו של כרמל מזרחי ; 23. משרדו של ד"ר איתן ; 24. פרק ישעיהו המתחיל ב"כרע בל, קורס נבו..." ; 25. חולייה זאת בצה"ל מטרתה לשעשע את החיילים ; 27. אליה, בראשי תיבות, מהגרים ; 30. אריה ; 31. המערה בחברון ; 33. שירות הידי־ עות של ההגנה ; 35. חברת ספנות ; 36. אחת המפלגות הקטנות ; 38. מושב בדרך לגדרה ול־ חילה ; 39. בעלה של הגברת ; 40. האות הש־ שית ; 41. מקצועו של ישראל בקר ; 43. מספר הפרקים של אחד מספרי שמואל ; 44. הקבוצה בדרום בה נערך מדי פעם מספר גישואים וניתן להם פרסום רב ; 46. "ואין מורין כן" ; 48. בית חרושת לטריקו ; 49. קול השעמום והעייפות.

			8	7	6	5		4	3	2	1
13							11			10	9
	18				17				16		14
							21			20	19
									23		22
		24							26		25
			28		27						29
		32				31			30		
							35			34	33
											38
					39						
											40
		43			42						
				47		46				44	
					49						48

מאונך : 2. בתוכה ; 3. מלכת היופי הראשונה ; 4. מושב בן ארבע ליד נהריה ; 6. דרגת מש"ק בצה"ל, בראשי תיבות ; 7. כזה הוא מרתין בר־ בן ; 8. ב. ג. לעמוס בן־גוריון ; 9. ארגון מרגלים שערכו בשומרון ; 11. שם פרטי מתודש ונפוץ ; 13. הוא המביא לידי קיצוב ; 15. שירות מוניות בינעירוני ; 17. הוא נמצא באליה ; 18. תחת שלטונה צריכה להיות ירושלים, לה־ לכה ; 20. אפשרות גליתית ; 23. שורש שמו של ראש עיריית חיפה ; 26. שמו הראשון של שר החנוך והתרבות ; 27. תואר כוהן דת בעדה ה־ ספרדית ; 28. "...בני יהודה קשת" ; 29. שר מפא"י ; 31. הקמת רעש וערבוביה ; 32. עיתון דתי, יו־ מי ; 34. עיר נמל ; 35. חברת הובלת משאות ; 37. שם לחאי של מלך חשמונאי ; 39. אחת מח־ מש המגילות ; 42. בטאון הכנענים ; 44. מאית הדונם ; 45. זאת ; 47. קריאה. פרסי ספרים לסותרי התשבץ הצבאי בתה רייזמן — תלאביב, קישון 76 ; שרה אסידו — תלאביב, ליינסקי 63 ; אורי יוליס — תלאביב, בילו 12.

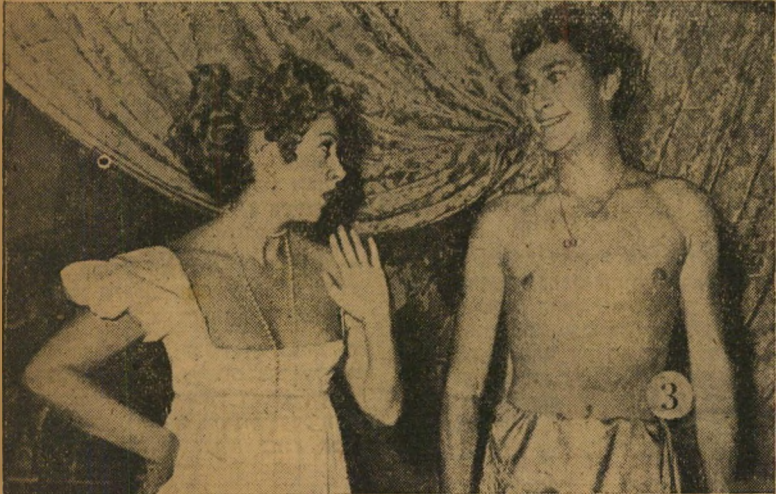
קולנוע

נלחם בחנית נגד חמשה אבירים, מתחרה למען רבקה הנודפת (אילוזת טיילור) עם האציל הנורמני דייבואה גילברט (ג'ורג' סני דרס) בקרב אכזרי של חניתות וקרדומים. יש גם הסתערויות נהדרות על הטירה בה מוחזקת רחנה (ג'ין פונטיין) כשבוייה, כשאלפי סקסונים וזעמים מנסים להבקיע את החומה שבידי הנורמנים, וזעמים לא פחות. רוברט טיילור כאייבנה, אינו מפרע במיוחד במשחקו. הופעתו ומראהו הם אביריים בצורה המניחה את הדעת. אליזבת טיילור, פרט ליפיה המסנוור מראה גם שמץ של כשי

צרפת

הוכחה בולטת

כשהופיע ערב אחד סדרן בית קולנוע מסויים בפריס חבוש בעינו הימנית, ליגלוג עליו חבריו: „אתה מסנוור מן הלובן של הכרים והסדינים בסרטי המיטה“ השוכבת העיקרית במיטה: מרטין (קרולין קירתי) קרול: יצור חמוד, אשה ששם התואר מס' תורית אינו יכול להתייחס אליה, היות ואין בה כל דבר מסתורי לגבי הקהל, אליו התייח

שחקנים מרטין קרול וז'אן קלוד פסקאד מסנוור מן הלובן

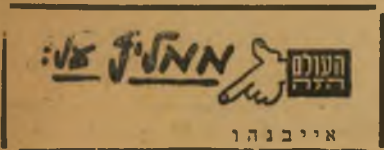
רון, ג'ין פונטיין היא לידי סקסונית מושלמת. מצטיין במשחקו ג'ורג' סנדרס כדיבואה גילברט. את התפאורה הצבעונית משלים צבא של נורמנים וסקסונים, אבירים ורוזונים לורדים וליידיס, מלכים ופשוטי עם מן התקופה שהאבירות עוד לא נקראה מתוך ספרים.

בקצרה

מרה מרו, השפעתו של צלב מעולה יהלומים על מצפנו של הרפתקן רווח בצע. ארול פלין, רות רומן.

מרבד הקסמים מרחף על בגדד המצטיירה כשעל גבו נמצא הנץ האדום. ג'ין אגאר, בן הכלף האמיתי המעורר את העם למרוד בכלפי המזויף. מווייף גם הסרט.

בשר וזעם, הבשר הוא בשרו של טוני קורטיס, מתאגרף חרש ושומע חליפות, הזעם, זעם הקהל.

אייבנה

תיאטרון

למרות המשטרה

באולם ישבו כמה מאות אנשים, שציפו לעליית המסך, כאשר הופיע קצין משטרה וביקש לעצור את עודד קוטלר, „מנהל“ תיאטרון הנוער החדש, קלעים. הסיבה למעצר: בית הפועל, בו עמדה הלהקה להציג את הצגת הבכורה של מאז צילצל הפעמון * אינו מתאים, לדעת השלטונות, להצגה. השוטרים שוכנעו כי לא השחקנים אשמים אם הושכר להם אולם בלתי מתאים, נשאר עוד לסוף ההצגה. כאשר הצופים, ראה להקה של בני 15 עד 18 מגישה פרי בכורים, חוץ צאה של יוזמה חפשיה, בלתי משועבדת ל כל מפלגה או ארגון. סיפר עוד קוטלר, רזה וממעט בדיבורים: „אין לנו כסף, אין לנו מקום לסטודיו, ערכנו חזרות על גגות הבתים של הרחבה. לפעמים זרקו אותנו החוצה. פעם באה המשטרה, שנשלחה עלי ידי ההורים של אחת החברות שאיחרה לחזור הביתה...“ על אף התערבות תכופה זו של המשטרה בעבודת הלהקה, פירשה זו את מחיאות הכף פיים של הקהל כהתחלה של קאריירה בימית חדשה.

* מאת ישראל אברהם, שהוא גם הבמאי.

אריינג א. יפה, נשיא וחבר העובדים של

סקריפ טו ישראל

בכל העולם שולחים את אחוליהם

לשנה טובה ומבורכת

סקריפ טו ישראל

250 WEST 57th ST. NEW YORK 19 N.Y.

חיפה דרך העצמאות 17

ירושלים רח' השדרון 5 פ"י ריבולי

תל אביב רח' המלך גורג 2

תנובה

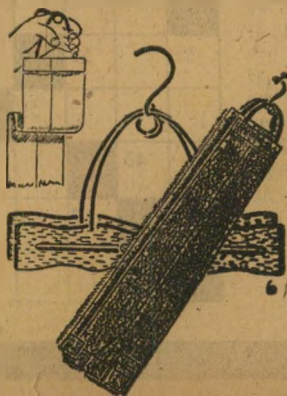
מברכת את משקיה עובדיה ולקוחותיה את ציבור הפועלים ואת העם כולו בשנת בנין ויצירה

סרטים

אכזבה נעימה

אייבנה, עושה מספרו המפורסם ביותר של סר וולטר סקוט, קרנבל סוסים מפואר. התקופה היא ימי הביניים מלאי הגבורה. המקום: אנגליה על רקע הסכסוך הנורמני-סקסוני. ספור העלילה היא תערובת של אמת הסטורית ובדייה רומנטית על האביר הסקסוני וילפרד מאייבנה, שעזר לריצ'רד לב הארי להתחזר לעצמו את כס מלכותו מידי אחיו הנוכל ג'ון והבוגדים הנורמניים, עליו השתלטו בזמן שהוא היה עסוק במסעי הצלב. בין כל הרפתקאותיו, מושך אייבנה אל לבו הקטן של יהודיה יפת עיניים בשם רבקה, הנאשמת ללא עוול בכמה, ע"י הנורמנים בכשוף, וזוכה לגמרי בלידי הסקסונית הב' לגנדיה, רוחנה. הסרט, שצולם במקום האירופיים באנגליה, הוא נאמן, פחות או יותר לספר. בימיו של ריצ'רד טורפ הוא מצטיין בעיקר בסצנות הפעולה בהן נראה אייבנה (רוברט טיי לור) לבוש שחורים מכף רגל עד קדקוד

לגבר האלגנטי

מכניסין החדשים תמיד חדשים ישארו והישנים כחדשים יהיו באם תשתמש ב. פטנט מספר 7538

להשיג בכל החנויות.

תוצרת בית חרושת לרהיטים לרהיטים מתקפלים - עדין -

לכל לקוחותינו וידידינו שנה טובה ומבורכת

הסוד מאחורי השלגון

הקהל מצטופף לפני תצוגת פרסי תחרות הענק
150.000 הונאות ל-50 ש"ל

התחרות הודיעה שהיא תופיע בפני בית המשפט, תוכיח את חוקיות התחרות. אם תצטרך להכניס איאלה שינויים קטנים, תעשה את הדבר מיד. על כל פנים, היא תעמוד בהתחייבותיה כלפי אלפי המשתתפים בתחרות, תוציא את הדבר לפועל במלאו היקפו.

חקירה מוזרה מאד

כל צורת ההתערבות של המשטרה עוררה חמיה לא מעטה. במקום להסתפק בפתיחת חקירה שיגרתית והגשת משפט, הופיעה כמעט כצד, הקצין אריה שמילגובסקי, הודיע בשיחה פרטית להנהלת התחרות שלא יטפל בענין בעצמו, יעביר אותו בדרך המקובלת למטה המחוז. אולם לפתע גמלך בדעתו, ובלי כל הודעה שיגר מיד את אנשיו לחיפוש שיט, לא נתן עלידי כך כל שהות להנהלה לברר את המחדל לוקח עם משרד המשפטים.

היה ברור, שאפילו אם יקבל השופט את הטענה שהתחרות סותרת איך שהוא את הסעיף 191, המבחן נגד הגרלות, הרי שינוי פריכים קטנים יכלו לתקן את הפגם. מבלי לפגוע בעיקר, אולם יחס המשטרה היה כאילו מאיימת סכנה נוראה על מדינת ישראל. למעשה איימה הסכנה רק על מפעל מתהדר, אשר משטרת ישראל פתרה לו, בצורה זו, כמה בעיות מסתוריות.

הקרבן האמיתי של פעולת המשטרה היו מאות אלפי האזרחים, ילדים ומבוגרים, שסידורות בלתי שלמות היו בידיהם. צורת פעולתה של המשטרה לא העלתה, בעיניהם, את קרנם של שומרי החוק. קנאותו של מתוקר, שעליו הונחתה מכה כה מוחצת בשבוע הראשון של הופעת סחר רתו, הייתה מובנה, קנאות המשטרה הייתה מיבנת פחות.

זה לא הסוד

באותו יום שבאה התערבות המשטרה, פנה אפרים גוזמן, מזכיר התאחדות הסוחרים, אשר יצרני הגלילה הם חברים בה, להנהלת ארטיק, ביקש לקבוע גנישה בין שני הגופים. לפי כל הסימנים, היה זה נסיון להנהיג שוב את ההסדר שהיה קיים עד לפני הופעת ארטיק, אשר לפיו פעלו יצרני הגלילה לפי מדיניות אחידה, שיחקו תוצרת בעלת רמה שווה, לא גבוהה ביותר.

אולם ארטיק לא היה מוכן לשום פשרות. הוא היה רגיל לתנאי הייצור של חוץ לארץ, אשר בהם קיימת התחרות מידת בין מיפעלים דומים על טיב הסחורה ומחירה ואשר בה מבצע המיפעל הטוב יותר, הוא רצה להנהיג תנאים אלה גם בארץ.

על כל פנים, המלחמה הקרה לא נסתיימה. היא רק בי שלבה הראשון. מכאן ואילך היא תלך ותתחמם.

כמה פעמים ביום מפסיקים מאות אלפי אנשים את עבודתם, ניגשים לקיוסק הקרוב ביותר לקנות שלגון. ילדים ומבוגרים מלקקים בלי הרף את החומר הקפוא המוגש להם בתריסר צבעים. בחום הלוהט של הקיץ, זהו התענוג העצמי הנפוץ ביותר.

בשבועות האחרונים נוסף לתענוג הלקיחה גם המחזה הנדיר של שני מפעלים נלחמים זה בזה על הזכות למכור לקונה את השלגון שלהם.

כאשר הופיע, בקיץ שעבר, שלגון ארטיק, בעל העטיפה המבריקה, הכניס מהפכה בשוק הגלילה בארץ. מפעל הענק שהוקם לאחר הסכם בין הממשלה וקבוצת משקיעי הון בלי גיים, סיפק לאזרחים מיוזעים גלילה בעלת טיב שלא היו רגילים לו גם לפני משטר הצנע. חנויות הגלילה הישנות התרוקנו בין יום, תורים ארוכים הצטופפו ליד הקיוסקים שתלו את השלטים הצהובים של המוצר החדש. תוך שבועות אחדים חדל השם ארטיק להיות שם של שלגון מסוים, הפך שם נרדף לגלילה.

פיסה לדניה

ליצרני הגלילה, היתה זו מכה חמורה. מפעלים רבים מסגור, היצרנים הגדולים ביותר החלו דואגים לקיומם. הם נאלצו לממשלה, טענו כי ארטיק נהנה מיתרון בלתי-הוגן, ואחר שהותר לו לייבא חמרי גלם משוכחים מחוץ לארץ יאלו המפעלים החתקים היו מוגבלים על ידי משטר הצנע.

ביקשו מהממשלה לעשות משהו לריסון התחרות. משרד המסחר והתעשייה סבר אחרת. הוא הודיע ליצרני גלילה כי פתוחה בפניהם האפשרות לייצר אותם השלגונים ארטיק: כל מה שהיה עליהם לעשות היה: למצוא קיצי הון שיקימו מפעל דומה. במקרה זה, הבטיחה הממשלה לתת להם את כל הזכויות שנתנה לארטיק.

18 יצרנים, בראשם מחבר ושרי, התאגדו, הקימו חברה והתפת בשם מתוקר, נכנסו בשותפות עם תעשיין אמריקאי שנקל את הדולרים הדרושים. הם הקימו בית חרושת גדול, יד במכונות אמריקאיות, תכננו את הופעת שלגונם תחת עונת הקיץ הנוכחית.

בין השותפים של החברה החדשה היה גם אחד הלי ארטיק לשעבר, הוא שמע כי בדניה עמדו למכירה מכונות, מאותו סוג של ארטיק, יעץ למתוקר לרכוש. הדבר נודע לארטיק. כעבור 24 שעות היה ויליאם פרנץ, הדינאמו האנושי של ארטיק, בבית החרושת הדני, כמה יום לאחר מכן קיבל מתוקר הודעה כי המשא ומתן על יד המכונות שוב לא היה מעשי.

היו אלה אך פעולות הגיוש המוקדמות לפני המלחמה. הם זירו את הקמת מפעל, ארטיק המזין מכונות נוספות, ש שיפורים בתנאי הייצור, תכנון הוצאת שלגונים חדשים לשוק. לשני הצדדים היה ברור כי השנה לא תהיה המהפכה כה קלה ואוטומטית כפי שהיתה בשנה הקודמת.

הם הבינו כי עליהם לפתוח במערכות תעמולה ופרסומות. שבועות אחדים לפני התחלת העונה פנה מתוקר בנות פרסומת, המוסד הישראלי להסברה צבורית, שהתחל במיוחד בתנאי השיח של שלגונים.

המוסד, שהוקם עליי קבוצה של עיתונאים צעירים, כי לא היה טעם רב בשיטות הפירסום המקובלות בארץ, בהתחרות צורות תעמולה חזישות, אשר עיקר הפירסום היה מוכרז במיבצע תעמולתי מסויים, לא במודעות רגליות.

מתוקר ביקש מן המוסד להגיש לו תוכנית למיבצע תעמולתי גדול, שילם 400 ל"י תמורת התוכנית המפורטת, בעל המודעים. התוכנית, שלא הוצאה לפועל, היא עדיין בגדר דיואלים, במבוא קבע המוסד:

ארטיק הצליח לכבוש את השוק, ואי אפשר ללחום בו אלא עליי שורה של פעולות פירסום בלתי-רגילות בארץ, שיעוררו להתלהב ציבורית ספונטנית מסביב לשמו של המוצר החדש, ייצרו פולחן ציבורי חדש שיכול להתחרות בפולחן של ארטיק. כל דרך אחרת נדונה לכשלון מראש.

הפגז הראשון נורה

אולם מתוקר גזז את התוכנית, הסתפק בפעולות פרסום שיגרתיות, סמך על מודעות בעיתוניים, תרם סכום כסף להקמת בית לשימפנוים של גן החיות התל-אביבי, פתח במשא ומתן עם חברת ספנות לכתוב את שם שלגונו באותיות מוארות על גבי אנייה שתפליג בלילה לאורך חופי הארץ.

בינתיים פנה גם ארטיק למוסד הישראלי להסברה ציבורית. אולם רק לאחר שמתוקר הודיע סופית כי אין בדעתו לממש את התוכניות שהוגשו לו, ניגש המוסד לעיבוד הצעותיו לארטיק.

המוסד הישראלי נגש להכין את תוכניתו הגדולה ל-פירמה המתחרה. הוא לא השתמש בהצעות שהגיש למתוקר, אלא עיבד מערכה שלמה חדשה, שמטרתה הייתה להפוך את ארטיק לסיסמה בפי כל אדם בישראל.

יום הופעתו של השלגון החדש, קרטיב, נקבע ל-15 ביולי והיה ברור כי יהיה מלחה מסע תעמולתי גדול. בגלל קשיים סכניים, לא יכול היה המיפעל החדש להוציא את חוצרתו לפני תאריך זה. וארטיק נהנה בינתיים מיתרון יחיד משך השבועות הראשונים של עונת הקיץ.

ביום הקיבוץ, הופיעו השלטים החדשים ברחובות, מכר

• ביניהם כמה מחברי מערכת העולם הזה.

גיות משא חילקו את שלגוני מתוקר חיים לעוברים ושבים. הפגז הראשון במלחמה הקרה נורה.

פרס לכל

משתתף

מיד באה תשובתו של ארטיק. מודעות צבעו גיות הודיעו על פתיחת תחרות-ענק, אשר תזכה את אוכלי ארטיק בשורה ארוכה של פרסים מושכים.

על התחרות הכריזו שני גורמים: מיפעלי ארטיק והעולם הזה. מי שני הצדדים, היה זה חרש שוב מסחרי גרידא: מי דיר המודעות של השבוע עון, בעל התפוצה הגדולה, הגו שופר תעמולה רציני ואילו לגבי העור לם הזה הכריעה העובדה שדבר התחרות יגיע ל- שכבות רחבות ביותר אר שר כדאי ששם העתון יחדור אליהן, יזכה בפרס סומת הרבה הכרוכה בעריכת התחרות.

עצם התחרות היה רי עיון פשוט ביסודו: כי תוך כל שלגון שני יוט מן מקל אשר עליו תהיה מודפסת אחת מחמשת האותיות של השם ארטיק. כל האוסף את חמשת המקלות יזכה בפרס. לא היתה זו הגרלה כי חוק הארץ אוסר עריכת

הגרלות עליוני מוסדות פרטיים: לכל אחד מן המשתתפים בתחרות היה מובטח פרס. בכלגיה, שם קיים חוק דומה, נערכה תחרות כזו והצד המשפטי לא היה מוטל בכפף.

הצלחה חסרת-תקדים

הצלחת המיבצע, אשר לצרכיו הוקצה סכום של 50 אלף לירות, היתה עצומה ומידית, במידה שלא היתה דוגמתה בארץ. כל ארבע המכונות של ארטיק החלו עובדות בשלוש משמרות, היצור עלה במידה ניכרת מאוד. בכל מקום הפכה התחרות לשיחת היום, סיפורים ומעשיות אודותיה עברו מפה לפה, פורסמו בעיתונים. ילדים, עקרות-בית, פקידים, מועלים, רופאים ועורכי-דין החלו אוספים את המקלות.

האות "ק" שהוצאה באותו מספר פרסים שנקבע עליידי הנהלת התחרות (3000), הפכה לאות היקרה ביותר של השפה העברית. ילדים ערכו חליפין, אנשים שוכנו בה משכו את קינאת חבריהם, התעורר גם וויכוח על מידת ההגיינה שבי איסוף מקלות משמשים, אולם רופאים, שנשאלו על-כך במיוחד, הביעו את דעתם כי מידת חוסר-ההגיינה שבאיסוף המקלות אינה עולה, למשל, על זו הקיימת באוסף בולים.

משך שלושה שבועות ליקקו האנשים את שלגוני ארטיק, אספו את המקלות — וציפו לתשובת קרטיב. היה ברור כי מהתחרות כזו, בין שני מיפעלים אשר כל אחד מהם מסוגל לספק את כל תצרוכת הארץ ויותר מכך, יינהו בסופו של דבר, הצרכן. כי במקרים כאלה, שטח ההתחרות ניתן מאליו: השבחת הטיב, הוולת המחירים עד למינימום, מאמצים להשיג ביצ את רצון הקונה בכל דבר.

50 ל"י תקסימום

כאשר באה מכת-הנגד, היה זה מכיוון שאיש לא ציפה לו: במקום לתת תשובה מסחרית, פנו אנשי מתוקר לממשלה, האשימו את ארטיק בעריכת תחרות בלתי-חוקית, ללא כל אזהרה מוקדמת, הודיע משרד המשפטים כי ניתנה הוראה לפתוח תיק נגד העולם הזה לשם עריכת חיפוש.

משום מה, הראתה המשטרה זריזות בלתי-רגילה בפעור לוחיה ואילו הטיפול הכללי ניתן בידי המטה הארצי של המשטרה, דבר שאינו מקובל — על כל פנים לא לגבי האר שמה כה פשוטה, אשר העונש המקסימלי שהחוק קובע עבורה הוא קנס של 50 ל"י.

בחיפוש, החרימה המשטרה 150 אלף מקלות מסומנים, גרמה נזק ניכר לארטיק, מאחר שהמקלות הם מתוצרת חוץ והמיטען הבא טרם הגיע לארץ. ארטיק נאלץ, על כן, להשתמש במקלות מתוצרת הארץ, שאינם מותאמים בדיוק למכונה ואשר יש להכניסם לשלגונים בעבודת-יד ובקצב מואט. אולם בזה היתה הפרשה עדיין רחוקה מסיימה. הנהלת

היה היה איש — שמו צדוק —
שאהב כה למתוח (בצחוק).
עד שפעם קרה
ומתה בחורה.
היא עכשיו נשואת לו בחוק
יוסף דבסר, תל אביב

היה היה גבר בחיים
שאהב סכינים, תותחיים
ואמנם הקצין
נתן לו סכין —
ושלחתו לקרית תפוחים.
יוסף דבסר, תל אביב

היה היה צנוע מחמיר:
שום תמונה של ערום לא השאיר.
מפרטים ועתה
הוא גור כל קלון
ותלת בביתו על הקור.
אריה ויינברג, תל אביב

היה היתה בת בת בנגרת,
שמצאה את עצמה מעוברת,
היא הדימה ראשה:
הוי, רוח קדושה,
העדיין הנך כה סוערת?

תארו את ההמצאה

732 החמשידיים אשר נתקבלו בחורש האחרון למערכת
"העולם הזה" מוכיחים שחיבורי החמשידים הפך כבר
לספורם לאומי כמעט בקרב חוגי הנוער המשכיל.
בפרס הראשון, בסך 10 ל"י, זכה מרדכי קריבולס מ'
זכרון יעקב. עביר החמשיד המתפרסם ראשון בעמוד
זה. השאר מוכים את בעליהם ל"י כל אחד.

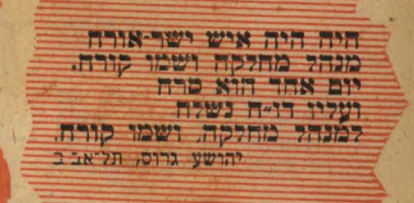
העולם
הזה

היה היה איש, נהג "אשר"
שניסה להפכו להרשת
שהאטו...
לכתיים לא נועד —
ומאז מתרפא שב איש "אשי".
מרדכי קריבולס, זכרון יעקב

היה היה עם צעיר
שניסה מזל בחמישה
... כי ירד הפיוט
לחיי כסופים...
נאמר במכתב שהשאר
מרדכי קריבולס, זכרון יעקב

היה היה איש ושר אורח
מנהל מחלקה ושמו קורה.
יום אחד הוא טרח
ועליו ד"ר נשלח
למנהל מחלקה ושמו קורה.
יהושע גרוס, תל אביב

היה היתה פעם בת,
שוחררה מגיוס בגלל דת.
במוניות — כעבור עת —
היא חיוכה לשופט.
אך אביו, זה היה כשכת:
מוניח שביט, נשר

היה היה פעם ימאי
שפגש סירות (אדלי)
הסתכל בה מודאג:
קצת אשה וקצת דג —
לאחוב או לאכול מה כדאי?
א. אברמוביץ, חדרה

היה היה איש מסחר
שנשף עד ניצחון חבשר.
פתח לו חנו
איטליה ומאז
קבאב עד סופו הוא מנה.
יהושע מצא, ירושלים

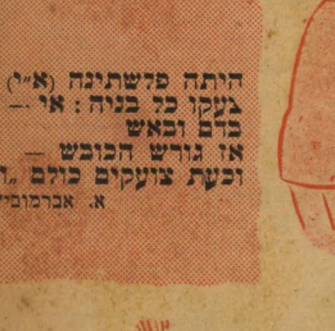
היה היה פקוטי, מק-הרם,
שדגים היה דג בקרם.
הוא נשא לו אשה
בעורה ומפשה,
אך היו תולעים זה בקרם.
מליה בוססלה, ירושלים

היה היה איש בערים
שפרץ מנעולים בבירים
כה כתבו במוותו
עד גמי מוצבתו:
הכמתו פתחה שערים.
חיים רענן, ירושלים

היה היה עם מדוכא,
וזה מדך אכזר וחוקה.
עם העם הנמער
המדך המושטר
ומאז — שוב יש עם מדוכא.
יצחק קצב, תל אביב

היתה פדשתינה (א"י)
בעקו כל בניה: אי — אי
בדם ובאש
אי גורש הכובש —
ובעת צועקים בולם "וי".
א. אברמוביץ, חדרה

היה היה זוג תאומים
בשתי טיפות מים דומים.
האחד — גדול האף —
קצת דמה לקרנף.
השני, הוא אחב צנימים.
מלכה גולדברג, פתח תקוה

היה איש — לא מפש, יחסית —
מעולם לא ידע על כסית
יום אחד שם אכל
עם שחקן מחולל.
הוא מאז מקלל ברומית.
יוסף דבסר, תל אביב

היה היה איש, שמו יואב,
שפחד כל ימיו כארנב.
הוא אמר: "זו אמת,
מפחדים אני מות,
אך הפחד ממוות מוטב".
דליה בתיגיל, רחובות

היה היה גבר צנוע,
לא הפליט שתי מלים כשביע:
כשוכה בהלל:
"שתיקתך — שתיקת אל!"
הוא הפך לדברין ידוע.
עזרא ינקוביץ, קבוצת דברת

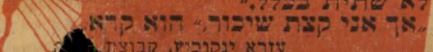
נחש-משקפים רב סבל,
חשב: "קוצר-רואי הוא הכל".
הוא גילה כי בילה רק עם חבל.
רצוף וסחוט,
אחרי ליל התעלמות,
אליהו אלטבוואר, תל אביב

שרות אוטובוסים בעיר
היה בה אדיב ומחיר
משחקים גבר
אלה איש הוא שבר —
לגבות את תוספת המחיר.
אריה ויינברג, תל אביב

היה היה איש בן-בדו-בית
בני פרוטה, בני איגרת של פים.
אז הלך "למילוא"
ופגש את מי לא?
ועכשיו הוא פרסונה מפא"יית.
יוסף דבסר, תל אביב

פח האיש לאשתו: "קורה,
השתיייה הופנתך צעירה".
היא אמרה: "מנול",
לא שתית בבלי".
אך אני קצת שוכר, הוא קרא.
עזרא ינקוביץ, קבוצת דברת